

[2000/10/22 v3.01 Landscape Pages (DPC)]
[2019/09/16 v2.46 Cross-referencing by name of section]

kṛṣṇa yajurvēdīya
tāittirīya
brāhmanam:
prathamōṣṭakam -
prapāṭhakah 1-4

For Personal Use Only
Not For Commercial Printing/Distribution

Contents

1.1 prathamāṣṭakē prathamah prapāṭhakah - agnyādhēyabrāhmaṇam	2
1.1.1 anuvākaṃ 1 - sōmayāgaśēṣabhūtāḥ śukrāmanthigrahapracārāthā mantrāḥ	2
1.1.2 anuvākaṃ 2 - athāgnyādhānaprakaraṇam, tatra kālaviśēṣavid- hiḥ	3
1.1.3 anuvākaṃ 3 - dēvayajanārthāḥ saṃbhārāḥ	6
1.1.4 anuvākaṃ 4 - saṃbhārasaṃyuktāyatanēsu agnyādhānam	8
1.1.5 anuvākaṃ 5 - tatra pavamānahabīṃṣi	11
1.1.6 anuvākaṃ 6 - pavamānahavirvistārah, havirantarāṇi, dakṣiṇāśca	13
1.1.7 anuvākaṃ 7 - ādhānamantrāḥ	15
1.1.8 anuvākaṃ 8 - ētadbrāhmaṇam	16
1.1.9 anuvākaṃ 9 - brahmaudanam	18
1.1.10 anuvākaṃ 10 - pañcāgnyādhānam	21
1.2 prathamāṣṭakē dvitīya prapāṭhakah - gavāmayanabrāhmaṇam	25
1.2.1 anuvākaṃ 1 - ādhānamantrāḥ pūrvaprapāṭhakaśēṣabhūtāḥ	25
1.2.2 anuvākaṃ 2-viṣūvannāmakaṃ mukhyamaha, tadubhayapārś- vavartīni catvāryahāni cōcyantē	32
1.2.3 anuvākaṃ 3 - viṣuvaddinē Stigrāhyaviśēṣāḥ	34
1.2.4 anuvākaṃ 4 - tasminnēva dinē divākīrtyanāmāni sāmāni	35
1.2.5 anuvākaṃ 5 - paśavaḥ vaiṣṇavādyā nava	36
1.2.6 anuvākaṃ 6 - mahāvratam	37
1.3 prathamāṣṭakē tṛtīya prapāṭhakah - vājapēyabrāhmaṇam	41
1.3.1 anuvākaṃ 1 - punarādhēyaśēṣāḥ ājyabhāgayōrviśēṣāḥ	41
1.3.2 anuvākaṃ 2 - vājapēyasya vidhiḥ	42
1.3.3 anuvākaṃ 3 - tasyagrahaviśēṣāḥ	44
1.3.4 anuvākaṃ 4 - paśavaḥ saptadaśa	46
1.3.5 anuvākaṃ 5 - rathayājanam	47
1.3.6 anuvākaṃ 6 - rathadhāvanam	49
1.3.7 anuvākaṃ 7 - yūpārōhaṇam	51
1.3.8 anuvākaṃ 8 - annahōmāḥ, abhiṣēkaśca	53
1.3.9 anuvākaṃ 9 - atigrāhyāḥ, pañcaindrāḥ	54

1.3.10 anuvākaṃ 10 - piṇḍapitṛyajñāḥ darśapūrṇamāsabrāhmaṇasēṣaḥ	55
1.4 prathamāṣṭakē caturthaḥ prapāṭhakaḥ - sōmādibrāhmaṇaṃ	60
1.4.1 anuvākaṃ 1 - grahaṇā grahaṇam	60
1.4.2 anuvākaṃ 2 - sōtrāmaṇīsēṣā mantrāḥ	61
1.4.3 anuvākaṃ 3 - dōhaprāyaścittam, agnihōtrē	62
1.4.4 anuvākaṃ 4 - agniaprāyaścittam agnihōtrē	64
1.4.5 anuvākaṃ 5 - sōmātirēkaprāyaścittam	67
1.4.6 anuvākaṃ 6 - savananimittam prāyaścittam	69
1.4.7 anuvākaṃ 7 - yūpavirōhaṇādiprāyaścittam	70
1.4.8 anuvākaṃ 8 - pāvamānimantrāḥ (smārtē śñānādaḥ mār- janārthāśca)	72
1.4.9 anuvākaṃ 9 - rājasūyagatacāturmāsyasēṣaḥ	74
1.4.10 anuvākaṃ 10 - cāturmāsyapraśaṃsanam	75

ōṃ namaḥ paramātmanē, śrī mahāgaṇapatayē namaḥ
śrī gurubhyō namaḥ, haṛiḥ ōṃ
1 kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya brāhmaṇē prathamāṣṭakaṃ

nāṣṭakē prathamah prapāṭhakah - agnyādhēyab

1.1.1 anuvākaṃ 1 - sōmayāgaśēṣabhūtāḥ śukrāmanthigrahapracārārthā mantrāḥ

TB 1.1.1.1

brahmaṃ samdhāttaṃ tanmē jinvatam ।
kṣatragṃ sandhāttaṃ tanmē jinvatam ।
iṣagṃ samdhāttaṃ tāṃ mē jinvatam ।
ūrjagṃ samdhāttaṃ tāṃ mē jinvatam ।
rayigṃ samdhāttaṃ tāṃ mē jinvatam ।
puṣṭigṃ samdhāttaṃ tāṃ mē jinvatam ।
prajāgṃ samdhāttaṃ tāṃ mē jinvatam ।
paśūn thsamdhāttaṃ tānmē jinvatam ॥
stutōṣsi janādhāḥ ।
dēvāstvā śukrapāḥ praṇāyantu ॥ 1 (10)

TB 1.1.1.2

suvīrāḥ prajāḥ prajānayan parihi ।
śukrah śukraśōciṣā ॥ stutōṣsi janādhāḥ । dēvāstvā manthipāḥ praṇāyantu
॥
suprajāḥ prajāḥ prajānayan parihi ।
manthī manthiśōciṣā ॥
sajamgmānau diva ā pṛthivyāṣsyuḥ । samdhāttaṃ tanmē jinvatam ।
prāṇagṃ samdhāttaṃ tāṃ mē jinvatam ।
apāṇagṃ samdhāttaṃ tāṃ mē jinvatam । 2 (10)

TB 1.1.1.3

vyānagṃ samdhāttaṃ tāṃ mē jinvatam ।
cakṣuḥ samdhāttaṃ tanmē jinvatam ।
śrōtragṃ samdhāttaṃ tanmē jinvatam ।
manaḥ samdhāttaṃ tanmē jinvatam ।
vācagṃ samdhāttaṃ tāṃ mē jinvatam ॥
āyūḥ sthā āyūrmē dhattam ।
āyūr yajñāyā dhattam । āyūr yajñapātayē dhattam ।

prāṇaḥ sthāḥ prāṇam mē dhattam |
prāṇam yajñāyā dhattam | 3 (10)

TB 1.1.1.4

prāṇam yajñapātayē dhattam |
cakṣuḥ sthaścakṣūrmē dhattam |
cakṣur yajñāyā dhattam | cakṣur yajñapātayē dhattam | śrōtragḡ sthāḥ
śrōtrām mē dhattam | śrōtrām yajñāyā dhattam |
śrōtrām yajñapātayē dhattam |
tau dēvau śukrāmanthinau |
kalpayātaḥ daivīrviśāḥ | kalpayātaḥ mānuṣīḥ | 4 (10)

TB 1.1.1.5

iṣa-mūrjamaśmāsū dhattam | prāṇān paśuṣū |
prajāḥ mayī ca yajāmānē ca || nirāstaḥ śaṇḍāḥ | nirāstō markāḥ ||
apānuttāu śaṇḍāmarkāu sahāmunaḥ ||
śukrasyā samidāsi | manthināḥ samidāsi ||
sa prāthamaḥ samkṛtir viśvakārmā |
sa prāthamō mitrō varuṇō agniḥ ( ) |
sa prāthamō brhaspatiścikītvān |
tasmā indrāya sutamājūhōmi || 5 (12)
(naya - ntvaṇāgḥ samdhāttaḥ tam mē jinvataḥ - prāṇam yajñāyā dhat-
tam - mānuṣīr - agnir dvē ca) (A1)

(SpEcial kOrvai fOr Anuvakam 1)

brahmā kṣatram tat | iṣamūrjagḥ rayiḥ puṣṭiḥ prajāḥ tām | paśun tām
| sandhāttaḥ tat | prāṇamāpānam vyānam tam |
cakṣuḥ śrōtrām manastat |
vācam tām | iśādipañcakē vācam tām mē | paśun thsamdhāttaḥ tānmē |
prāṇādītritāyē tam mē | anyatra tanmē |)

|| 1.1.2 anuvākam 2 - athāgnyādhānaprakaraṇam, tatra kālaviśēṣavidhiḥ ||

TB 1.1.2.1

kṛttikā-svagni-mādādhīta |
ētadvā agnēr nakṣātram | yat kṛttikāḥ |

svāyāmēvaināṃ dēvatāyāmādhāyā | brahmaṃvarcasī bhāvati ||
mukhaṃ vā ētannaḥśātrāṇām | yat kṛttikāḥ |
yaḥ kṛttikā-svagni-mādhattē | mukhyā ēva bhāvati ||
athō khalū | 6 (10)

TB 1.1.2.2

agni-naḥśātramitya-pācāyanti |
grhān.ha dāhukō bhavati ||
prajāpātī rōhiṇyā-magni-māsrjata |
taṃ dēvā rōhiṇyā-mādādhatā |
tatō vai tē sarvān rōhānarōhann |
tad-rōhiṇyai rōhiṇitvam |
yō rōhiṇyā-magnimādhattē |
rdhnōtyēva | sarvān rōhān-rōhati ||
dēvā vai bhadrāḥ santōsgni-mādhithsanta | 7 (10)

TB 1.1.2.3

tēṣāmanāhitō sgnirāsīt |
athaibhyō vāmaṃ vasvapākramat |
tē punārvasvōrādadhata |
tatō vai tān vāmaṃ vasūpāvartata |
yaḥ purā bhadrāḥ sampāpiyān thsyāt |
sa punārvasvō-ragni-mādādhitā |
punārēvaināṃ vāmaṃ vasūpāvartatē |
bhadrō bhāvati ||
yaḥ kāmayēta dānakāmā mē prajāḥ syuriti |
sa pūrvayōḥ phalgūnyō-ragni-mādādhitā | 8 (10)

TB 1.1.2.4

aryamṇō vā ētannaḥśātram | yatpūrvē phalgūnī | aryamēti tamāhuryō
dadāti |
dānakāmā asmai prajā bhāvanti ||
yaḥ kāmayēta bhagī syāmiti |
sa uttārayōḥ phalgūnyō-ragnimādādhitā |
bhagāsya vā ētannaḥśātram |
yaduttārē phalgūnī | bhagyēva bhāvati ||
kālakāñjā vai nāmāsūrā āsann | 9 (10)

TB 1.1.2.5

tē súvargāyā lōkāyāgni-mācinvata |
 puruṣa iṣṭākā-mupādadhāt-puruṣa iṣṭākām |
 sa indrō brāhmaṇō bruvāṇa iṣṭākāmupādhatta |
 ēṣā mē cītrā nāmēti |
 tē súvargaṃ lōkamāprārōhann |
 sa indra iṣṭākāmāvṛhat | tē Svākīryanta | yē Svākīryanta | ta ūrṇāvabhāyō Sb-
 havann | dvāvudāpatatām | 10 (10)

TB 1.1.2.6

tau dīvyau śvānāvabhavatām |
 yō bhrātrīvyavān thsyāt |
 sa cītrāyā-magni-mādadhīta |
 avakīryaiva bhrātrīvyān |
 oḅ balāmindriyam vīryāmātman-dhātē ||
 vasantā brāhmaṇō ḡgnimādadhīta | vasantō vai brāhmaṇasyartuḥ |
 sva ēvainā-mṛtāvādhāyā |
 brahmarcaṣī bhāvati |
 mukhaṃ vā ētadṛtūnām | 11 (10)

TB 1.1.2.7

yad-vasantah | yō vasantā ḡgnimādhātē |
 mukhyā ēva bhāvati |
 athō yōnimantamēvainaṃ prajātamādhātē | grīṣmē rājanyā ādadhīta |
 grīṣmō vai rājanyasyartuḥ |
 sva ēvaināmṛtāvādhāyā | indriyāvī bhāvati |
 śaradī vaiśyā ādadhīta | śaradvai vaiśyasyartuḥ | 12 (10)

TB 1.1.2.8

sva ēvaināmṛtāvādhāyā | paśumān bhāvati ||
 na pūrvayōḥ phalgūnyō-ragnimādadhīta |
 ēṣā vai jāghanyā rātriḥ saṃvathsarasyā | yatpūrvē phalgūnī |
 pṛṣṭita ēva saṃvathsarasyā-gnimādhāyā | pāpīyān-bhavati |
 uttārayōrādadhīta | ēṣā vai prāthamā rātriḥ saṃvathsarasyā |
 yaduttārē phalgūnī ( ) | mukhata ēva saṃvathsarasyā-gnimādhāyā |
 vasiyān bhavati || athō khalu |
 yadaivainam yajña upanamēt |
 athādadhīta | saivāsyarddhiḥ || 13 (16)
 (khalvā - dhithsanta - phalgūnyōragnimādadhītā - san - napatatā - matūnām
 - vaiśyasyartu - ruttārē phalgūnī ṣaṭ cá) (A2)

TB 1.1.3.1

uddhānti | yadēvāsyā amēddhyam | tadapā hanti ||
apōsvōkṣati śāntyaī || sikātā nivāpati |
ētadvā agnēr vaiśvānarasyā rūpam |
rūpēṇaiiva vaiśvānaramavā-rundhē ||
ūṣān nivāpati | puṣṭirvā ēṣā prajanānam | yadūṣāḥ | 14 (10)

TB 1.1.3.2

puṣṭyāmēva prajanānē ṣgnimādhāttē |
athō saṃjñānā ēva |
saṃ jñānagg hyētat pāsūnām | yadūṣāḥ || dyāvāpṛthivī saḥastām | tē viyatī
ābrūtām | astvēva nau saha yajñiyamiti |
yadamuṣyā yajñiyamāsīt | tadasyā-mādadhāt |
ta uṣā abhavann | 15 (10)

TB 1.1.3.3

yadasyā yajñiyamāsīt | tadamuṣyā-madadhāt | tadadaścandramāsi kṛṣṇam
|
ūṣānīvapānādō ddhyāyēt | dyāvāpṛthivyōrēva yajñiyē-ṣgnimādhāttē ||
agnirdēvēbhyō nilāyata | ākhū rūpam kṛtvā |
sa pṛthivīm prāviśat |
sa ūtīḥ kūrvaṇaḥ pṛthivīmanu samācarat |
tadākhukarīṣa-mābhavat | 16 (10)

TB 1.1.3.4

yadākhukarīṣagṃ sābhāmrō bhavāti |
yadēvāsyā tatra nyāktam | tadēvāvārundhē ||
ūrjāṃ vā ētagṃ rasāṃ pṛthivyā upadīkā uddihanti | yad valmīkāṃ |
yad valmīkavapā sābhāmrō bhavāti |
ūrjāmēva rasāṃ pṛthivyā avārundhē |
athō śrōtrāmēva |
śrōtragg hyētat pṛthivyāḥ | yad valmīkāḥ || 17 (10)

TB 1.1.3.5

abádhirō bhavati | ya ēvaṃ vēdá ||
prajāpātiḥ prajā ásrjata |
tāsāmanṇa-mupākṣiyata |
tābhyaḥ sūdāmupa prābhīnat |
tatō vai tāsāmanṇaṃ nākṣiyata |
yasya sūdāḥ saṃbhārō bhavāti |
nāsyā grhēṣṇāṃ kṣiyatē ||
āpō vā idamagrē salīlamāsīt |
tēnā prajāpātiraśrāmyat | 18 (10)

TB 1.1.3.6

kaṭhamidagg syāditi | sōṣpaśyat puṣkarapaṇaṃ tiṣṭhāt |
sōṣmanyata | asti vai tat | yasmin-nīdamadhi tiṣṭhātīti | sa vārāhō rūpaṃ
kṛtvōpanyāmajjat | sa pṛthivīmāḍha ārcchat | tasyā upahatyōdāmajjat |
tat puṣkarapaṇṇē ṣprathayat | yadaprāthayat | 19 (10)

TB 1.1.3.7

tat pṛthivyai pṛthivītvam | abhūdva idamiti | tadbhūmyai bhūmītvam |
tām diśōṣnu vātaḥ samāvahat |
tāgṃ śarkārābhiradṛgṃ hat |
śaṃ vai nōṣbhūditi |
taccharkārāṅgṃ śarkarātvam |
yad-vārāhavihatagṃ saṃbhārō bhavāti |
āsyāmēvā-chāmbatkāramāgni-mādhātē |
śarkārā bhavanti dhṛtyai | 20 (10)

TB 1.1.3.8

athō śatvāmyā || sarētā agnirādhēya ityāhuḥ |
āpō varuṇasya patnāya āsann |
tā agnirābhyāddhyāyat | tāḥ samābhavat |
tasya rētaḥ parāṣpatat | taddhirāṅya-mābhavat |
yaddhirāṅya-mupāsyāti |
sarētasamēvāgni-mādhātē ||
puruṣa invai svād-rētāsō bībhathsata ityāhuḥ | 21 (10)

TB 1.1.3.9

uttarata upāsyatya-bībhathsāyai || atī prayācchati |
ārtimēvāti prayācchati || agnirdēvēbhyō nilāyata |

aśvō rūpaṃ kṛtvā | sōśvatthē sām̐vathsara-mātiṣṭhat | tadāśvatthasyāśvatthatvam |
yadāśvatthaḥ saṃbhārō bhavāti |
yadēvāsyā tatra nyāktam |
tadēvāvā-rundhē || 22 (10)

TB 1.1.3.10

dēvā vā ūrjaṃ vyābhajanta |
tata udumbara udātiṣṭhat |
ūrgvā udumbaraḥ | yadaudumbaraḥ saṃbhārō
bhavāti | ūrjāmēvāvā-rundhē ||
tṛtīyasyāmitō divi sōmā āsīt |
taṃ gāyatryāhārat |
tasyā parṇamācchidyata | tatparṇō sbhavat |
tat parṇasyā parṇatvam | 23 (10)

TB 1.1.3.11

yasyā parṇamayāḥ saṃbhārō bhavāti | sōmapīthamēvāvā rundhē ||
dēvā vai brahmānnavadanta | tat parṇa upāśṛṇōt | suśravā vai nāmā |
yat pārṇamayāḥ saṃbhārō bhavāti | brahmaparṇasamēvāvā rundhē ||
prajāpāti-ragni-māsṛjata | sōsbibhētpra mā dhakṣyatīti |
taṃ śamyāśamayāt | 24 (10)

TB 1.1.3.12

tacchamyai śamītvam | yacchāmīmayāḥ saṃbhārō bhavāti | śāntyā aprādāhāya
|| agnēḥ sṛṣṭasyā yataḥ | vikāṅkataṃ bhā arcchat |
yad-vaikāṅkataḥ saṃbhārō bhavāti |
bhā ēvāvā-rundhē ||
sahṛdayō ṣgnirādhēya ityāhuḥ | marutōśdbhiragni-mātamayann |
tasyā tāntasyā hṛdayamācchindann ( ) |
sāśsanirabhavat | yadaśanihatasya vṛkṣasyā saṃbhārō bhavāti |
sahṛdaya-mēvāgni-mādhāttē || 25 (13)
(ūṣā - abhavan - nabhavad - valmīkrō - śśrāmyā - daprāthaya - ddhṛtyai -
bībhathsata ityāhu - rundhē - parṇatva - māśamayada - cchindagg strīṅ
ca) (A3)

|| 1.1.4 anuvākaṃ 4 - saṃbhārasaṃyuktāyataneṣu agnyādhānam ||

TB 1.1.4.1

dvādaśasū vikrāmēṣvagnimādadhīta |
dvādaśā māsāḥ saṁvathsarāḥ |
saṁvathsarā-dēvainā-mavaruddhyā-dhātē ||
yad-dvādaśasū vikrāmē-ṣvādadhīta | parimitamavarundhīta | cakṣur nimita
ādadhīta | iyad-dvādaśa vikrāmā(3) iti |
parimitam caivāparimitam cavarundhē ||
anṛtaṁ vai vācā vadati |
anṛtaṁ manāsā ddhyāyati | 26 (10)

TB 1.1.4.2

cakṣur vai satyam | adrā(3)gityāha | adārśamiti | tath satyam | yaścakṣur-
nimitēṣgni-mādhattē | satya ēvaina-mādhattē ||
tasmādāhitāgnirnānṛtaṁ vadēt | nāsyā brāhmaṇōṣnāśvān grhē vāsēt |
satyē hyāsyāgnirāhītaḥ || āgnēyī vai rātriḥ | 27 (10)

TB 1.1.4.3

āgnēyāḥ paśavaḥ | aīndramahāḥ | naktam gārhapatyā-mādadhāti | paśūnevāvā-
rundhē | divāśśhavanīyām | indriyamēvā-varundhē ||
arddhōditē sūryā āhavanīyā-mādadhāti |
ētasmin vai lōkē prajāpātiḥ prajā āsrjata |
prajā ēva tad-yajāmānaḥ sṛjatē |
athō bhūtaṁ caiva bhaviṣyaccā-varundhē || 28 (10)

TB 1.1.4.4

idā vai mānavī yajñānūkāśinyāsīt | sāśśrṇōt |
asūrā agnimādadhata iti | tadāgacchat | ta āhavanīyamagra ādadhata |
atha gārhapatyam | athā-nvāhārya-pacānam | sā Sbrāvīt |
prātyeṣāgg śrīrāgāt | bhadrā bhūtvā parābhaviṣyantīti | 29 (10)

TB 1.1.4.5

yasyaiva-magnirādhīyatē | prātyeṣyā śrīrēti | bhadrō bhūtvā parābhavati
|| sāśśrṇōt | dēvā agni-mādadhata iti | tadāgacchat |
tēṣnvāhārya-pacānamagra ādadhata | atha gārhapatyam | athāhavanīyām
| sāSbrāvīt | 30 (10)

TB 1.1.4.6

prācyēṣāgg śrīrāgāt | bhadrā bhūtvā sūvargam lōkamēṣyanti | prajāṃ tu
na vēṭhsyanta itī | yasyaiṣvamaṅni-rādhīyatē | prācyāsyā śrīrēti | bhadrō
bhūtvā sūvargam lōkamēti |
prajāṃ tu na vindatē || sāṣbrāvīdiḍā manūm |
tathā vā ahaṃ tavāṅni-mādhāsyāmi |
yathā pra prajāyā paśubhīr mithunair jāniṣyasē | 31 (10)

TB 1.1.4.7

pratyasmin lōkē sthāsyasi | abhi sūvargam lōkaṃ jēṣyasīti | gārhapatyā-
magrā ādādhāt |
gārhapatyāṃ vā anū prajāḥ paśavaḥ prajāyantē |
gārhapatyēnaiṣvamaṅni prajāṃ paśūn prajānayat |
athā-nvāhārya-pacānam |
tiryañṅva vā ayaṃ lōkaḥ |
asminnēva tēnā lōkē pratyātiṣṭhat | athāhavanīyām |
tēnaiṣvamaṅni sūvargam lōka-mabhyājayat | 32 (10)

TB 1.1.4.8

yasyaiṣvamaṅni-rādhīyatē |
pra prajāyā paśubhīr mithunair jāyatē |
pratyasmin lōkē tiṣṭhati |
abhi sūvargam lōkaṃ jāyati ||
yasyā vā ayāthādēvatamaṅni-rādhīyatē |
ā dēvatābhyō vṛṣcyatē |
pāpiyān bhavati | yasyā yathā dēvatam |
na dēvatābhyā āvṛṣcyatē |
vasīyān bhavati ( ) | 33 (10)

TB 1.1.4.9

bhṛgūṅṅam tvāṅgirasāṃ vratapatē vratēnā-dādhāmīti bhṛgvaṅgirasāṃmādād-
dhyāt |
ādityānām tvā dēvānām vratapatē vratēnādādhāmītyanyāsāṃ brāhmaṇīnām
prajānām | varuṅasya tvā rājñō vratapatē vratēnādādhāmīti rājñāḥ |
indrāsyā tvēndriyēṇā vratapatē vratēnādādhāmīti rājanyāsyā | manōstvā
grāmaṅyō vratapatē vratēnādādhāmīti vaiśyāsyā |
ṛbhūṅṅam tvā dēvānām vratapatē vratēnādādhāmīti rathakārasya |
yathā dēvatamaṅni-rādhīyatē | na dēvatābhyā ā vṛṣcyatē | vasīyān bhavati
|| 34 (9)

(dhyāyati - vai rātri - ścāvārundhē - bhaviṣyantītyā - bravī - jjanīṣyasē -
Śjayad - vasiyān bhavati - navā ca) (A4)

॥ 1.1.5 anuvākam 5 - tatra pavamānahabīṃṣi ॥

TB 1.1.5.1

prajāpātir vācaḥ satya-māpaśyat |
tēnāgnimādhātta | tēna vai sa ārdhnōt |
bhūrbhuvāḥ suvarityāha | ētadvai vācaḥ satyam |
ya ētēnāgni-mādhattē | rdhnōtyēva |
athō satyaprāsūrēva bhāvati |
athō ya ēvaṃ vidvānābhīcarāti |
str̥ṇuta ēvainām || 35 (10)

TB 1.1.5.2

bhūrityāha | prajā ēva tad-yajāmānaḥ sṛjatē |
bhuvā ityāha |
asminnēva lōkē prati tiṣṭhati | suvarityāha |
suvarga ēva lōkē prati tiṣṭhati ||
tribhirakṣarair-gārhāpatya-mādādhāti |
trayā imē lōkāḥ |
ēṣvėvainām lōkēṣu pratiṣṭhita-mādhattē |
sarvaiḥ pañcabhī-rāhavanīyām | 36 (10)

TB 1.1.5.3

suvargāya vā ēṣa lōkāyādhiyatē | yadāhavanīyāḥ |
suvarga ēvāsmāi lōkē vācaḥ satyagṃ sarvāmāpnōti ||
tribhir gārhāpatya-mādādhāti |
pañcabhī-rāhavanīyām |
aṣṭau sampādyantē | aṣṭākṣārā gāyatrī |
gāyatrōṣgniḥ | yāvānēvāgniḥ | tamādhattē || 37 (10)

TB 1.1.5.4

prajāpātiḥ prajā āsṛjata |
tā āsmāth sṛṣṭāḥ parācīrāyann |

tābhyō jyōti-rudagr̥hñāt |
tam jyōtiḥ paśyantīḥ prajā abhisamāvartanta |
uparivāgni-mudgr̥hñiyā-duddharann̄ |
jyōtirēva paśyantīḥ prajā yajāmāna-mabhi-samāvartantē || prajāpātērakṣyāś-
vayat |
tat parāśpatat | tadaśvōsbhavat |
tadaśvāsyā-śvātvam | 38 (10)

TB 1.1.5.5

ēṣa vai prajāpātiḥ | yadaḡniḥ |
prajāpatyōśśvāḥ |
yadaśvām purastānnayāti |
svamēva cakṣuḥ paśyan prajāpāti-ranūdēti ||
vajrī vā ēṣaḥ | yadaśvāḥ |
yadaśvām purastānnayāti |
jātānēva bhrātr̥vyān praṇūdatē || punarāvartayati | 39 (10)

TB 1.1.5.6

janīṣyamānānēva pratinudatē ||
nyāhavanīyō gārhapatya-makāmayata |
ni gārhapatya āhavanīyām | tau vibhājaṃ nāśāknōt | sōśvāḥ pūrvavād-
bhūtvā | prāñcam pūrvamudāvahat | tat pūrvavāhāḥ pūrvavāṭ-tvam |
yadaśvām purastānnayāti |
vibhaktirēvaināyōssā |
athō nānāvīryāvēvainaú kurutē || 40 (10)

TB 1.1.5.7

yaduparyūpari śirō harēt | prāṇān vicchindyāt | adhōśdhaḥ śirō harati |
prāṇānām gōpīthāyā || iyatyagrē harati | athēyatyathēyāti |
trayā imē lōkāḥ | ēṣvēvainām lōkēṣu pratiṣṭhitāmā-dhāttē || prajāpāti-ragni-
māsrjata | sōsbibhētpra mā dhakṣyatīti | 41 (10)

TB 1.1.5.8

tasyā trēdhā mahimānaṃ vyaúhat | śāntyā aprādāhāya | yat-trēdhāṣgni-
rādhīyatē | mahimānāmēvāsyā tad-vyúhati |
śāntyā aprādāhāya || punarāvartayati | mahimānāmēvāsyā sandādhati ||
paśurvā ēṣaḥ | yadaśvāḥ | ēṣa rudraḥ | 42 (10)

TB 1.1.5.9

yadagnih̐ | yadaśvāsya padēṣgni-mādaddhyāt |
 rudrāyā paśū-napīdaddhyāt | apaśur yajāmānaḥ syāt | yaṃ nākramayēt |
 anāvaruddhā asya paśavaḥ syuḥ | pārśvata ākrāmayēt |
 yathā śśhitasyāgnē-raṅgārā abhyavaṅvartērann |
 avāruddhā asya paśavō bhavānti | na rudrāyāpīdadhāti || 43 (10)

TB 1.1.5.10

trīṇi havīgṃṣi nirvāpati | virājā ēva vikrāntaṃ yajāmānōṣṇu vikrāmatē ||
 agnayē pavāmānāya | agnayē pāvākāyā | agnayē śucāyē |
 yadagnayē pavāmānāya nirvapāti |
 punātyēvainām | yadagnayē pāvākāyā |
 pūta ēvāsmi-nnannādyam dadhāti | yadagnayē śucāyē ( ) | brahmaṅvarcāsa-
 mēvāsmi-nnupariṣṭād-dadhāti || 44 (11)
 (ēna - māhavanīyam - dhattē - śśvatvam - vārtayati - kuruta - iti - rudrō -
 dadhāti - yadagnayē śucāyā ēkām ca) (A5)

|| 1.1.6 anuvākam 6 - pavamānahavirvistārah, havirantarāṇi, dakṣiṇāśca ||

TB 1.1.6.1

dēvāsuraḥ saṃyattā āsann | tē dēvā vijaya-mūpayantāḥ | agnau vāmaṃ
 vasu saṃ nyādadhata | idamū nō bhaviṣyati |
 yadi nō jēṣyantīti | tadagnirnōth-sahāmasāknōt |
 tat-trēdhā vinyādadhāt | paśuṣu trīyam |
 aṅphsu trīyam | ādityē trīyam | 45 (10)

TB 1.1.6.2

tad-dēvā vijityā | punaravāruruthsanta |
 tēṣṅnayē pavāmānāya purōdāśā-maṣṭākāpālaṃ nirāvapann |
 paśavō vā agnih̐ pavāmānaḥ |
 yadēva paśuśvāsīt | tat-tēnāvārundhata |
 tēṣṅnayē pāvākāyā | āpō vā agnih̐ pāvakaḥ |
 yadēvāphsvāsīt | tat-tēnāvārundhata | 46 (10)

TB 1.1.6.3

tēṣgnayē śucáyē | aśau vā ādityōṣgnih śuciḥ |
yadēvāditya āsīt | tat-tēnāvārundhata || brahṁavādinō vadanti |
tanuvō vāvaitā āgnyādhēyāśya |
āgnēyō vā aṣṭākāpālō ṣgnyādhēyamiti |
yattam nirvapēt | naitāni | yathāṣṣtmā syāt | 47 (10)

TB 1.1.6.4

nāngāni | tādr̥gēva tat | yadētāni nirvapēt |
na tam | yathāṣṅgāni syuḥ |
nātmā | tādr̥gēva tat | ubhayāni sahanirupyāni |
yajñasyā sātmatvāyā || ubhayaṁ vā ētasyēndriyaṁ vīryāmāpyatē | 48 (10)

TB 1.1.6.5

yōṣgnimādhattē | aindrāgna-mēkādaśakapāla- manu nirvapēt | ādityam
carum | indrāgnī vai dēvānā-mayātayāmānau |
yē ēva dēvatē ayātayāmnī |
tābhyāmēvāsmā indriyaṁ vīryāmavā-
rundhē | ādityō bhāvati | iyaṁ vā
aditiḥ |
āsyāmēva pratītiṣṭhati || dhēnvai vā ētad-rētāḥ | 49 (10)

TB 1.1.6.6

yadājyām | anaḍuhāstaṇḍulāḥ | mithunamēvāvā-rundhē | ghṛtē bhāvati |
yajñasyālūkṣāntatvāya || catvārā ārṣēyāḥ prāśñānti | diśāmēva jyōtiṣi juhōti
|| paśavō vā ētāni havīgṁṣi | ēṣa rudraḥ | yadagniḥ | 50 (10)

TB 1.1.6.7

yathsadya ētāni havīgṁṣi nirvapēt | rudrāyā paśūnapi daddhyāt | apaśur-
yajāmānaḥ syāt | yannānūnirvapēt | anāvaruddhā asya paśavāḥ syuḥ |
dvādaśasu rātrīṣvanu nirvapēt |
saṁvathśara prātimā vai dvādaśa rātrāyaḥ |
saṁvathśarēṇaivāsmāi rudragṁ śamayitvā | paśūnavā rundhē ||
yadēkā-mēkamētāni havīgṁṣi nirvapēt | 51 (10)

TB 1.1.6.8

yathā trīṇyāvapānāni pūrayēt | tādr̥ktat |
na prajānānamucchigṁṣēt | ēkāṁ nirupyā | uttarē samāsyēt | tr̥tīyāmēvās-
maī lōkamucchigṁṣati prajānānāya |

taṃ prajayā paśubhīraṇu prajāyatē |
athō yajñasyaiṅvaiṣāṣbhikrāntiḥ ||
rathacakram pravartayati | maṇuṣyarathēnaiṅva dēvaratham pratyavarōhati
|| 52 (10)

TB 1.1.6.9

brahmavādinō vadanti | hōtavyā-magnihōtrām(3) nahōtavyā(3)miti | yad-
yajūṣā juhuyāt | ayāthāpūrvamāhūtī juhuyāt | yanna juhuyāt |
agniḥ parābhavēt | tūṣṇīmēva hōtavyām | yathāpūrva-māhūtī juhōti |
nāgniḥ parābhavati || agnīdhē dadāti | 53 (10)

TB 1.1.6.10

agnimūkhā-nēvartūn priṇāti | upabarhaṇam dadāti |
rūpāṅamavā-ruddhyai | aśvām brahmaṇē | indriyamēvāvā-rundhē |
dhēnuḡm hōtrē | āśiṣā ēvāvarundhē | anaḍvāhā-madhvaryavē |
vahnīrvā anaḍvān | vahnīradhvaryuḥ | 54 (10)

TB 1.1.6.11

vahnīnaiṅva vahnī yajñasyāvā-rundhē |
mithūnau gāvaū dadāti |
mithūnasyāvā-ruddhyai | vāsō dadāti |
sarva dēvatyām vai vāsāḥ |
sarvā ēva dēvatāḥ priṇāti | ā dvādaśabhyō dadāti |
dvādaśa māsāḥ samvathsaraḥ | samvathsara ēva prati tiṣṭhati |
kāmaṃmūrdhvaṃ dēyām ( ) |
aparimitasyāvā-ruddhyai || 55 (11)
(ādityē trītiya - maḡhsvāsīt tat tēnāvārun dhata - syā - dāpyatē - rētō - ṣgni
- rēkāmekā mētāni haṅviḡmṣi nīrvapēt - pratyavarōhati - dadātya - dhvaryur
- dēya mēkaṃ ca) (A6)

|| 1.1.7 anuvākaṃ 7 - ādhānamantrāḥ ||

TB 1.1.7.1

gharmaḥ śirastadayamaḡniḥ | sam priyaḥ paśubhir bhuvat | chardistōkāya

tanáyāya yaccha ॥ vātāḥ prānastadayamaḡniḥ । saḡ priyaḥ paḡsubhīr bhuvat । svāḡḡitaḡ tōkāya tanáyāya pītuḡ paḡca ॥
prācīmanū prāḡḡiḡaḡ prēhī vidvān । aḡnērāḡnē purō aḡnir bhavēha । viśvā
āśā dīdyānō vibhāhi ।
ūrjāḡ nō dhēhi dvīpadē catūḡpadē ॥ 56 (10)

TB 1.1.7.2

arkaścakḡḡu-stadaḡsau sūryastadayamaḡniḥ । samprīyaḥ paḡsubhīr bhuvat ।
yat tē śukra śukraḡ varcāḡ śukrā taḡnūḡ । śukraḡ jyōtīrajāsram । tēnā mē
dīdiḡi tēnā tvāḡḡdādhē । aḡniḡāḡḡnē brahmaḡnā ॥
ānaśē vyānaśē sarvamāyur vyānaśē ॥
yē tē aḡnē śivē taḡnuvaū ।
virāḡ ca svarāḡ ca । tē mā viśatāḡ tē mā jinvatāḡ । 57 (10)

TB 1.1.7.3

yē tē aḡnē śivē taḡnuvaū । samrāḡ caḡbhībhūśca ।
tē mā viśatāḡ tē mā jinvatāḡ । yē tē aḡnē śivē taḡnuvaū । viḡbhūśca
parībhūśca । tē mā viśatāḡ tē mā jinvatāḡ । yē tē aḡnē śivē taḡnuvaū ।
praḡbhvī ca praḡbhūtiśca । tē mā viśatāḡ tē mā jinvatāḡ ।
yāstē aḡnē śivāstaḡnuvāḡ ( ) ।
tābhīstvā ḡḡdādhē ॥ yāstē aḡnē ghōrāstaḡnuvāḡ ।
tābhīramuḡ ḡaccha ॥ 58 (13)
(catūḡpadē - jinvatāḡ - taḡnuvaḡ strīḡi ca) (A7)

॥ 1.1.8 anuvākaḡ 8 - ētadbrāhmaḡaḡ ॥

TB 1.1.8.1

imē vā ētē lōkā aḡnayaḡḡ । tē yadavyāvḡḡttā ādhīyēranḡḡ । śōcayēyur-yajāmānam
। ḡḡarmaḡ śiraḡ itī ḡārḡāpatya-mādādhāti । vātāḡ prāḡa ityānvāhārya-
pacānam । arka-ścakḡḡurityā-havanīyāḡḡ । tēnaivainān vyāvārtayati । tathā
na śōcayanti yajāmānam ॥ rāḡhāntara-mābhigāyatē ḡārḡāpatya ādhīyamānē
।
rāḡhāntarō vā ayaḡ lōkaḡ । 59 (10)

TB 1.1.8.2

aṣminnēvaināṃ lōkē pratiṣṭhita-mādhāttē |
 vāmadēvya-mabhiḡāyata uddhriyamāṇē | antarikṣaṃ vai vāmadēvyam |
 antarikṣa ēvaināṃ pratiṣṭhita-mādhāttē |
 athō śāntir vai vāmadēvyam |
 śāntamēvaināṃ paśavyāmuddhāratē |
 brhadabhiḡāyata āhavanīyā ādhīyamāṇē |
 bārhatō vā asau lōkaḥ | aṃuṣminnēvaināṃ lōkē pratiṣṭhita-mādhāttē ||
 prajāpāti-raḡni-māsṛjata | 60 (10)

TB 1.1.8.3

sōśsvō vārō bhūtvā parānait |
 taṃ vāravantīyēnāvārayata |
 tad-vāravantīyāsya vāravantīyatvam |
 śyaitēnā śyētī ākuruta |
 tacchyaityasyā śyaitatvam |
 yad-vāravantīyā-mabhiḡāyatē |
 vārayitvaivaināṃ pratiṣṭhita-mādhāttē | śyaitēnā śyētī kūrutē ||
 gharmaḥ śira itī gārhapatyā-mādādhāti |
 saśirṣāṇa-mēvaina-mādhāttē | 61 (10)

TB 1.1.8.4

upaināmuttārō yajñō nāmati || rudrō vā ēṣaḥ | yadagniḥ | sa ādhīyamāṇa
 īśvarō yajāmānasya paśūn higṃsitōḥ |
 saṃ priyaḥ paśubhir bhuvadityāha | paśubhirēvainaḡm sampriyaṃ karōti
 |
 paśūnā-mahigṃsāyai ||
 chardistōkāya tanāyāya yacchētyāha |
 āśiṣāmēvaitā-māsāstē ||
 vātāḥ prāṇa ityānvāhārya-pacānam | 62 (10)

TB 1.1.8.5

saprāṇa-mēvaina-mādhāttē ||
 svadītaṃ tōkāya tanāyāya pituṃ pacētyāha |
 annāmēvāsmai svadayati ||
 prācīmanū praḡdisaṃ prēhi vidvānityāha |
 vibhāktirēvaināyōssā |
 athō nānā vīryāvēvainaū kurutē ||
 ūrjāṃ nō dhēhi dvīpadē catūṣpada ityāha | āśiṣāmēvaitāmāsāstē ||
 arka-ścakṣurityā-havanīyāṃ | arkō vai dēvānāmannāṃ | 63 (10)

TB 1.1.8.6

annámēvāvā rundhē || tēnā mē dīdihītyāha | samīndha ēvainām || ānaśē
vyānaśa iti trirudīngayati | trayā imē lōkāḥ |
ēśvēvainām lōkēṣu pratiṣṭhita-mādhāttē || tat-tathā na kāryām |
vīngītama pratiṣṭhita-mādādhīta |
uddhṛtyai-vādhāyā-bhimantriyāḥ |
aviṅgita-mēvainaṃ pratiṣṭhita-mādhāttē ( ) ||
virāṭ ca svarāṭ ca yāstē agnē śivāstanuva-
stābhīstvā ṣṣādāha ityāha |
ētā vā agnēḥ śivāstanuvāḥ |
tābhīrēvainaṃ samārddhayati ||
yāstē agnē ghōrāstanuva stābhīramuṃ gacchēti brūyādyam dviṣyāt |
tābhīrēvainaṃ parābhāvayati || 64 (15)
(lōkō - ṣṣrjataina - mādhāttē - ṣṣnvāhāryapacānaṃ - dēvānāmannā - mēnaṃ
pratiṣṭhitāmādhāttē pañca ca) (A8)

|| 1.1.9 anuvākaṃ 9 - brahmaudanam ||

TB 1.1.9.1

śamīgarbhādagṇim mānthati |
ēśā vā agnēr-yajñiyā tanūḥ |
tāmēvāsmā janayati || adītiḥ putrakāmā |
sāddhyēbhyō dēvēbhyō brahmaudana-māpacat | tasyā ucchēśāṇa-madaduḥ
|
tat prāśñāt | sā rētōṣdhatta |
tasyai dhātā cāryamā cājāyētām |
sā dvitīyā-mapacat | 65 (10)

TB 1.1.9.2

tasyā ucchēśāṇa-madaduḥ | tat prāśñāt |
sā rētōṣdhatta |
tasyai mītraśca varuṇaścājāyētām |
sā tritīyā-mapacat | tasyā ucchēśāṇa-madaduḥ |
tat prāśñāt | sā rētōṣdhatta |
tasyā agṃśāśca bhagaścājāyētām |

TB 1.1.9.3

tasyā¹ ucchēṣāṇa-madaduḥ | tat prāśñāt |
sā rētō¹ṣdhatta |
tasyā¹ indrāśca vivāsvāggścā-jāyētām | brahmaudanam pācati |
rētā¹ ēva tad-dādadhāti ||
prāśñānti brāhmaṇā¹ ṁdanam ||
yadājyā¹-mucchisyātē |
tēnā¹ samidhō¹ṣbhyajyādādadhāti |
ucchēṣāṇā¹dvā aditī¹ rētō¹ṣdhatta | 67 (10)

TB 1.1.9.4

ucchēṣāṇādēva¹ tad-rētō¹ dhattē || asthī¹ vā ētat | yath-samidhāḥ | ētad-rētāḥ
| yadājyām |
yadājyēna¹ samidhō¹ṣbhyajyādadhāti |
asthyēva¹ tad-rētāsi dadadhāti ||
tīsra¹ ādadhāti mithuna¹tvāyā ||
iyātī¹ bhavanti | prajāpātinā¹ yajñamu¹khēnā sammitāḥ | 68 (10)

TB 1.1.9.5

iyātī¹ bhavanti | yajñaparūṣā¹ sammitāḥ |
iyātī¹ bhavanti | ētāvadvai puruṣē¹ vīryām | vīryā¹ sammitāḥ || ārdra¹ bhāvanti
|
ārdramiva¹ hi rētāḥ¹ śicyatē¹ || citriyasyā¹svatthasyādadhāti |
cītramēva¹ bhāvati || ghṛtavātī¹bhī-rādadhāti | 69 (10)

TB 1.1.9.6

ētadvā¹ agnēḥ¹ priyaṃ dhāmā¹ | yad-ghṛtam | priyēṇaivainaṃ¹ dhāmnā¹ samārd-
dhayati | athō¹ tējāsā¹ || gāyatrībhir-brāhmaṇasyādādhyāt |
gāyatrachā¹ndā¹ vai brāhmaṇāḥ¹ | svasya¹ chandāsaḥ¹ pratyayanastvāyā¹ |
triṣṭugbhī¹-rājanyā¹sya | triṣṭup chā¹ndā¹ vai rājanyāḥ¹ |
svasya¹ chandāsaḥ¹ pratyayanastvāyā¹ | 70 (10)

TB 1.1.9.7

jagātī¹bhir-vaiśyā¹sya | jagātī¹ chā¹ndā¹ vai vaiśyāḥ¹ |
svasya¹ chandāsaḥ¹ pratyayanastvāyā¹ || tagm samvathsaram¹ gōpāyēt |
samvathsaragm¹ hi rētō¹ hitam varddhātē ||

yad-yēnaḡṣa saṃvathsaṛē nōpaṇamēt | saṃidhaḡ punarādaddhyāt |
rētā ēva taddhitam varddhāmānamēti ||
na māḡṣa-māsñīyāt | na striyamupēyāt || 71 (10)

TB 1.1.9.8

yan māḡṣa-māsñīyāt | yathstriyā-mupēyāt | nirvīryaḡ syāt | naināmaḡni-
rupānamēt || śva ādhāsyamānō brahmaudanaḡ pācati |
ādityā vā ita ūttamāḡ sūvargaḡ lōkamāyann |
tē vā itō yantaḡ pratinudantē | ētē khalu vāvādityāḡ |
yad-brāhmaṇāḡ | tairēva satvaḡ gacchati | 72 (10)

TB 1.1.9.9

naināḡ pratinudantē || brahmaṡvādinō vadanti |
kvā saḡ | aḡniḡ kāryāḡ |
yōṣmai prajāḡ paśūn prajānayatīti | śalkaistāḡṣa rātrimaḡni-mīndhīta |
tasmin-nupavyuṣamaṛaṇī niṣṭāpēt | yathārṣabhāyā vāsītā nyāvicchāyati |
tādrḡeva tat || apōdūhyaḡ bhasmāḡniḡ mānthati | 73 (10)

TB 1.1.9.10

saiva sāḡgnēḡ santātiḡ ||
taḡ māthitvā prāñcamuddhāṛati |
saṃvathsaṛamēva tad-rētō hitaḡ prajānayatī ||
anāhita-stasyāḡṣni-rityāhuḡ |
yaḡ saṃidhōṣnādhāyāḡṣni-mādhatta itī |
tāḡ saṃvathsaṛē purastā-dādaddhyāt |
saṃvathsaṛādēvainā-mavaruddhyā-dhāttē ||
yadi saṃvathsaṛē ṣnādaddhyāt |
dvādaśyāḡṣaḡ purastā-dādaddhyāt |
saṃvathsaṛa prātimā vai dvādaśa rātrāyaḡ ( ) |
saṃvathsaṛamēvāsyaḡhitā bhavanti ||
yadi dvādaśyāḡṣaḡ nādaddhyāt |
tryāḡḡ purastādādaddhyāt |
āhitā ēvāsyaḡ bhavanti || 74 (14)

(dviṭiyāmapacac - caturthamāpacā - daditī rētōṣdhatta - saḡmitā -
ghṛtavātībhīrādādhāti - rājanyāḡ svasyā chandāsaḡ pratyayanastvā - yēyād
- gacchati - manthati - rātrāya ścatvāri ca) (A9)

TB 1.1.10.1

prajāpātiḥ prajā āsṛjata | sa rīricānōsmanyata |
sa tapōstapyata | sa ātman vīryā-mapaśyat | tadāvarddhata | tadāsmāth-
sahāsōrdhva-māsṛjata | sā virāḍābhavat |
tām dēvāsūrā vyāgrhṇata | sōsbraṅvīt prajāpātiḥ | mamaṁ vā ēṣā | 75 (10)

TB 1.1.10.2

dōhā ēva yuṣmākamiti ||
sā tataḥ prācyudākrāmat |
tat prajāpātiḥ paryāgrhṇāt |
athārva pītum mē gōpāyēti |
sā dvitīyā-mudākrāmat |
tat prajāpātiḥ paryāgrhṇāt |
naryā prajāṁ mē gōpāyēti |
sā tritīyā-mudākrāmat |
tat prajāpātiḥ paryāgrhṇāt |
śaggsyā paśūn mē gōpāyēti | 76 (10)

TB 1.1.10.3

sā caturtha-mudākrāmat | tat prajāpātiḥ paryāgrhṇāt | saprātha sabhāṁ
mē gōpāyēti |
sā pañcama-mudākrāmat |
tat prajāpātiḥ paryāgrhṇāt |
ahē budhniyā mantram mē gōpāyēti |
agnīn vāva sā tān vyākramata |
tān prajāpātiḥ paryāgrhṇāt |
athō pañktimēva ||
pañktirvā ēṣā brāhmaṇē praviṣṭā | 77 (10)

TB 1.1.10.4

tāmātmanōsdhi nirmimītē | yadagni-rādhīyatē |
tasmā-dētāvāntō-sgnayā ādhīyantē |
pañktaṁ vā idagṁ sarvām |
pañktēnaiṁ pañktagg sprṇōti ||
athārva pītum mē gōpāyētyāha |

annāmēvai tēnā spr̥ṇōti |
naryā prajāṃ mē gōpāyētyāha |
prajāmēvaitēnā spr̥ṇōti |
śaggsyā paśūn mē gōpāyētyāha | 78 (10)

TB 1.1.10.5

paśūnēvaitēnā spr̥ṇōti |
saprātha sabhāṃ mē gōpāyētyāha |
sabhāmēvaitēnēndriyagg spr̥ṇōti | ahē budhniya mantrāṃ mē gōpāyētyāha
|
mantrāmēvai tēnā śriyagg spr̥ṇōti || yadānvāhārya-pacānēṣnvāhāryāṃ pacānti
|
tēnā sōṣsyābhīṣṭāḥ prītaḥ |
yad-gārhāpatya ājyāmadhiśrayānti sampatnīryājayānti |
tēnā sōṣsyābhīṣṭāḥ prītaḥ |
yadāhavanīyē juhvāti | 79 (10)

TB 1.1.10.6

tēnā sōṣsyābhīṣṭāḥ prītaḥ |
yathsabhāyāṃ vijayāntē |
tēnā sōṣsyābhīṣṭāḥ prītaḥ | yadāvasathēṣnnaḡm harānti |
tēnā sōṣsyābhīṣṭāḥ prītaḥ | tathāṣya sarvē prītā abhīṣṭā ādhīyantē ||
pravaṣatha-mēṣyannēva-mupātiṣṭhē-taikāmēkam |
yathā brāhmaṇāyā ḡrhevāsinē paridāyā ḡrhānēti | tāḡḡeva tat ||
punārāga-tyōpātiṣṭhatē ( ) |
sā bhāḡeyamēvaiṣāṃ tat |
sā tatā ūrdhvāṣsrōhat | sā rōhiṇyābhavat |
tad-rōhiṇyai rōhiṇitvam | rōhiṇyā-māgni-mādādhīta | sva ēvainaṃ yōnau
pratiṣṭhita-mādhātē | ṡdhnōtyēnēna || 80 (17)
(ēṣā - paśūnmē gōpāyēti - praviṣṭā -
paśūnmē gōpāyētyāha - juhvāti - tiṣṭhatē sapta cā) (A10)

prapAtaka kOrvai with starting words of 1 to 10 anuvAkams :-

(brahma saṃdhātam - kṛttikā - sūddhānti - dvādaśasū - prajāpātir vācō -
dēvāsuraṣṭadagnirnōd - ḡharmaḡ śirā - imē vai - śāmīgarbhāt - prajāpātiḡ
sa rīricānaḡ satapaḡ sa ātman vīryāṃ daśā)

kOrvai with starting words of 1, 11, 21 series of dasinis :-

(brahmaṁ saṁdhāttaṁ - tau dīvyā - vathō śatvāmya - prācyēṣāṁ - yadu-
paryūpari - yath sadyaḥ - sōśśvō vārō bhūtvā - jagatībhi raśītiḥ)

first and last words of first prapAtakam :-

(brahmaṁ saṁdhātta - mṛdhnōtyēnēna)

॥ hariḥ oṃ ॥

॥ kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya brāhmaṇē prathamāṣṭakē prathamah prapāṭhakah
samāptaḥ ॥

ōṃ namaḥ paramātmanē, śrī mahāgaṇapatayē namaḥ
śrī gurubhyō namaḥ, haṛiḥ ōṃ

॥ 1.2.1 anuvākaṃ 1 - ādhānamantrāḥ pūrvaprapāṭhakaśēṣabhūtaḥ ॥

TB 1.2.1.1

uddhanyamāna-masyā amēddhyam ।
apā pāpmānaṃ yajāmānasya hantu ।
śivā naḥ santu praḍiśāscatāśraḥ ।
śaṃ nō mātā pṛthivī tōkāsātā ॥
śaṃ nō dēvirabhiṣṭayē । āpō bhavantu pītayē ॥ śaṃ yōrabhi srāvantu naḥ
॥
vaiśvānarasyā rūpam । pṛthivyām paṛisrasā ।
syōna-māviśantu naḥ ॥ 1 (10)

TB 1.2.1.2

yadidaṃ divō yadaḍaḥ pṛthivyāḥ ।
sajamjñānē rōdāsī sambabhūvatūḥ ।
ūśān kṛṣṇamāvatu kṛṣṇamūśāḥ । ihōbhayōr yajñiya-māgāmiṣṭhāḥ ॥
ūtīḥ kūrvaṇō yat pṛthivīmacāraḥ ।
guhākārā-mākhurūpaṃ pratītyā ।
tat tē nyāktamiha sabhamrāntaḥ ।
śataṃ jīvēma śaradaḥ savīrāḥ ॥
ūrjāṃ pṛthivyā rasā-mābharāntaḥ ।
śataṃ jīvēma śaradaḥ purūcīḥ । 2 (10)

TB 1.2.1.3

vamrībhi-ranūvittaṃ guhāsu ।
śrōtrāṃ ta urvyabādhirā bhavāmaḥ ॥
prajāpati sṛṣṭānāṃ prajānām ।
kṣudhōpāhatyai suvītaṃ nō astu ।
upaprabhinnaṃ miṣa-mūrjāṃ prajābhyāḥ ।
sūdāṃ gr̥hēbhyō rasamābhārāmi ॥
yasyā rūpaṃ bibhrādīmā-mavīndat ।
guhā praviṣṭāgṃ sarīrasya maddhyē ।
tasyēdaṃ vihāta-mābharāntaḥ ।

TB 1.2.1.4

yat paryapāsyaṭh sarirasya maddhye ॥ urvīmapāsya-jagātaḥ pratiṣṭhām ।
tat puṣkārasyāyatānāddhi jātam ।
parṇam pṛthivyāḥ prathānagṃ harāmi ॥
yābhiradṛgmhājagātaḥ pratiṣṭhām ।
urvīmimāṃ viśvajānasyā bhartrīm ।
tā naḥ śivāḥ śarkārāḥ santu sarvāḥ ॥
agnē rētaścandragṃ hirānyam ।
adbhyaḥ sambhūta-mamṛtaṃ prajāsu ।
tath sabhamrānuttaratō nidhāyā । 4 (10)

TB 1.2.1.5

ati prayaccham duritiṃ tarēyam ॥
āsvō rūpam kṛtvā yadāśvatthē stīṣṭhaḥ ।
samvathṣaram dēvēbhyō nilāyā ।
tattē nyāktamiha sabhamrāntaḥ ।
śataṃ jīvēma śaradaḥ savirāḥ ॥
ūrjāḥ pṛthivyā addhyutthitōṣsi ।
vanāspatē śatavāśō virōha ।
tvayā vayamiṣamūrjāṃ madāntaḥ ।
rāyaspōṣeṇa samiṣā mādēma ॥
gāyatriyā hriyamāṇasya yattē ॥ 5 (10)

TB 1.2.1.6

parṇamapātat tr̥tīyāsyai divōṣdhi ।
sōṣyam parṇaḥ sōmaparṇāddhi jātaḥ ।
tatō harāmi sōmapīthasyāvā-ruddhyai ।
dēvānām brahmavādam vadātām yat ।
upāśr̥ṇōḥ suśravā vai śrutōṣsi ।
tatō māmāviśatu brahmavarcaṣam ।
tath sabhamragg stadavarundhīya sāksāt ॥
yayā tē sṛṣṭasyāgnēḥ ।
hētimaśāmayat prajāpātiḥ । tāmimāma prādāhāya । 6 (10)

TB 1.2.1.7

śamīgṃ śāntyai harāmyaham ॥

yattē sṛṣṭasyā yataḥ |
 vikāṅkataṃ bhā ārchajjātavēdaḥ |
 tayā bhāsā saṃmitāḥ |
 uruṃ nō lōkamanu prabhāhi ||
 yattē tāntasya hrdayamācchindan jātavēdaḥ |
 marutōṣdbhistāmayitvā | ētattē tadāsanēḥ saṃbhārāmi | sātmā agnē sahr-
 dayō bhavēha ||
 citriyādaśvatthāth saṃbhṛtā brhatyāḥ | 7 (10)

TB 1.2.1.8

śarīramabhi sagg skṛtāḥ stha |
 prajāpātinā yajñamukhēṇa saṃmitāḥ |
 tisras triṣṛdbhir mithunāḥ prajātyai ||
 āśvatthā-ddhāvyaṅvāhā-ddhi jātām |
 agnē stanūṃ yajñiyāgṃ saṃbhārāmi | śāntayōnigṃ śamīgarbham |
 agnayē prajānayatavē || yō āśvatthaḥ śamīgarbhaḥ | ārurōḥa tvē sacā |
 taṃ tē harāmi brahmānā | 8 (10)

TB 1.2.1.9

yajñiyaiḥ kētubhiḥ saha ||
 yaṃ tvā samabhāran-jātavēdaḥ |
 yathā śarīraṃ bhūtēṣu nyāktam |
 sa saṃbhṛtaḥ sīda śivaḥ prajābhyāḥ |
 uruṃ nō lōkamanūnēṣi vidvān ||
 pra vēdhasē kavayē mēddhyāya |
 vacō vandāru vṛṣabhāya vṛṣṇē |
 yatō bhayamabhāyaṃ tannō astu |
 avā dēvān. yajē hēdyān ||
 samidhāṣgnim dūvasyata | 9 (10)

TB 1.2.1.10

ghṛtair bōdhayatātithim |
 āśmin. havyā juhōtana ||
 upā tvāṣgnē haviṣmātiḥ | ghṛtācīryantu haryata | juṣasvā samidhō mamā
 ||
 taṃ tvā samidbhiraṅgiraḥ |
 ghṛtēnā varddhayāmasi |
 brhacchōcā yaviṣṭhya ||

samiddhyamānaḥ prathamō nu dharmāḥ | samaktubhīrajyatē viśvavāraḥ |
10 (10)

TB 1.2.1.11

sōciṣkēśō ghṛtanirṇik-pāvakaḥ |
suyajñō agnir yajathāya dēvān ||
ghṛtaprātīkō ghṛtayōniragniḥ |
ghṛtaiḥ samiddhō ghṛtamasyānnām |
ghṛtapruśāstvā saritō vahanti |
ghṛtaṃ pibañth suyajā yakṣi dēvān ||
āyurdā agnē haviṣō juṣāṇaḥ |
ghṛta prātīkō ghṛtayōnirēdhi |
ghṛtaṃ pītvā madhucāru gavyām |
pītvā putramabhi rākṣatādīmam || 11 (10)

TB 1.2.1.12

tvāmāgnē samidhānaṃ yaviṣṭha |
dēvā dūtaṃ cakrīrē havyavāhām |
urujrayāsaṃ ghṛtayōni-māhūtaṃ |
tvēṣaṃ cakṣurdādhīrē cōdayanvāti ||
tvāmāgnē praḍivā āhūtaṃ ghṛtēnā | sumnāyavāḥ suśamidhā samidhīrē |
sa vāvṛdhāna oṣādhībhirukṣitaḥ | urujrayāgṃsi pārthivā vitiṣṭhasē ||
ghṛta prātīkaṃ va ṛtasyā dhūrṣadām (dhūrṣadām) |
agnim mītranna sāmīdhāna ṛñjatē | 12 (10)

TB 1.2.1.13

indhānō akrō vidathēṣu dīdyāt | śukravārṇāmudū nō yaḡṃsatē dhiyām ||
prajā agnē samvāsaya |
āsāśca paśubhiḥ sāha |
rāṣṭrānyāsmā ādhēhi |
yānyāsānth savituh savē ||
mahī viśpatnī sadānē ṛtasyā |
arvacī ētām dharuṇē rayīṇām |
antarvātñī janyām jātavēdasam |
adhvarāṇām janayathaḥ purōgām || 13 (10)

TB 1.2.1.14

ārōhataṃ daśatagṃ śakvārīr mamā | ṛtēnāgṇā āyūṣā varcāsā sāha |

jyōg jīvānta uttārāmuttarāgṃ samām |
 darśamaḥam pūrṇamāsam yajñam yathā yajai || ṛtviyavatī sthō agnirētasau
 |
 garbhām dadhāthām tē vāmaḥam dadē |
 tath satyam yad vīram bibhr̥thaḥ |
 vīram jānayaṣyathāḥ |
 tē mat prātaḥ prajāniṣyēthē |
 tē mā prajāte prajānayaṣyathāḥ | 14 (10)

TB 1.2.1.15

prajayā paśubhir-brahmavarcaśēnā suvargē lōkē || anṛtāth-satyamupaīmi |
 mānuṣā-ddaivya-mupaīmi | daivīm vācam yacchāmi || śalkairagnimindhānaḥ
 |
 ubhau lōkau sānēmaḥam |
 ubhayōr-lōkayōr. rdhvā |
 atī mṛtyum tāramyaḥam ||
 jātavēdō bhuvānasya rētaḥ |
 iha siñca tapāsō yajjaniṣyatē | 15 (10)

TB 1.2.1.16

agnimāsvatthādadhī havyaavāhām | śamīgarbhā-jjanayana.yō mayō bhūḥ ||
 ayam tē yōnir ṛtviyaḥ | yatō jātō arōcathāḥ |
 tam jānannāgna āroha |
 athā nō varddhayā rayim ||
 apēta vīta vi ca sarpatātāḥ |
 yēstra stha pūrāṇā yē ca nūtānāḥ |
 adādidam yamōśvasānām pṛthivyāḥ |
 akrānimam pītarō lōkamāsmāi || 16 (10)

TB 1.2.1.17

agnērbhasmāsyagnēḥ puriṣamasi ||
 sajñāmnāmasi kāmādharaṇam |
 mayī tē kāmādharaṇam bhūyāt ||
 sam vaḥ sṛjāmi hṛdayāni |
 sagṃ sṛṣṭam manō astu vaḥ |
 sagṃ sṛṣṭaḥ prāṇō astu vaḥ ||
 sam yā vaḥ priyāstanuvaḥ |
 sampriyā hṛdayāni vaḥ |
 ātmā vō astu sampriyaḥ |

samprīyā-stānuvō mamā ॥ 17 (10)

TB 1.2.1.18

kalpētām dyāvāpṛthivī | kalpāntāmāpa ośadhīḥ | kalpāntāmagnayaḥ pṛthāk
|
mama jyaiṣṭhyāya savratāḥ ॥
yēsṅnayaḥ samānasaḥ | antarā dyāvāpṛthivī |
vāsāntikāvṛtū abhi kalpāmānāḥ | indramiva dēvā abhi samviśantu ॥ di-
vastvā vīryeṇa |
pṛthivyai-māhīmnā | 18 (10)

TB 1.2.1.19

antarikṣasya pōṣeṇa | sarvapāśu-mādādhe ॥
ajījanan-namṛtaṁ martyāsaḥ |
asrēmānāṁ tarāṇīm vīḍujāmbham |
daśa svasārō agruvāḥ samīcīḥ |
pumāgṁsam jātamabhi sagṁrābhantām ॥
prajāpātēstvā prāṇēnābhi prāṇīmi |
pūṣṇaḥ pōṣeṇa mahyām |
dīrghāyutvāyā śataśāradāya |
śatagṁ śaradbhya āyūṣē varcāsē | 19 (10)

TB 1.2.1.20

jīvātvai puṇyāya ॥
ahaṁ tvadāsmi madāsi tvamētat |
mamasī yōnistava yōnirasmi |
mamaiva sanvaha havyānyāgnē |
putraḥ pitrē lōkākṛ-jjātavēdaḥ ॥
prāṇē tvā smṛtamādādhami |
annādamannādyāya | gōptāraṁ guptyai ॥ sugārhapatyō vidahannarātīḥ |
uśasaḥ śrēyāsīḥ śrēyasīr dadhāt | 20 (10)

TB 1.2.1.21

agnē sapatnāgṁ apa bādhāmānaḥ |
rāyaspōṣa-miṣamūrjā-masmāsū dhēhi ॥
imā u māmupātiṣṭhantu rāyāḥ |
ābhiḥ prajābhīriha sam vāsēya |
ihō idā tiṣṭhatu viśvarūpī |

maddhyē vasōr dīdihī jātavēdaḥ ॥
ōjāsē balāya tvōdyācchē ।
vṛṣāṇē śuśmāyāyūṣē varcāsē । sapatnatūrāsi vṛtratūḥ ।
yastē dēvēṣu mahimā sūvargah । 21 (10)

TB 1.2.1.22

yastā ātmā paśuṣu praviṣṭah ।
puṣṭiryā tē manuṣyēṣu paprathē ।
tayā nō agnē juṣamāṇa ēhi ॥
divah pṛthivyāḥ paryantarikṣāt ।
vātāt paśubhyō addhyōśadhībhyah ।
yatrāyatra jātavēdaḥ saṃ babhūthā ।
tatō nō agnē juṣamāṇa ēhi ॥
prācīmanū prādisaṃ prēhi vidvān ।
agnērāgnē purō āgnir-bhavēha ।
viśvā āśā dīdyānō vi bhāhi । 22 (10)

TB 1.2.1.23

ūrjāṃ nō dhēhi dvīpadē catuṣpadē ॥ anvagnirūṣasā-magrā-makhyat ।
anvahāni prathamō jātavēdāḥ ।
anu sūryāsya purutrā ca raśmīn ।
anu dyāvāpṛthivī ātātāna ॥
vikrāmasva mahāgṃ āsi ।
vēdiṣan-mānuṣēbhyah । triṣu lōkēṣu jāgrhi ॥
yadīdam divō yadaḥ pṛthivyāḥ ।
saṃ vidānē rōdāsī saṃ babhūvatūḥ । 23 (10)

TB 1.2.1.24

tayōḥ pṛṣṭhē sīdatu jātavēdāḥ ।
śabhūmḥ prajābhyā-stānuvē syōnah ॥
prāṇaṃ tvāśmṛta ādādhāmi । annādamannādyāya । gōptāraṃ guptyai ।
yattē śukra śukraṃ varcāḥ śukrā taṇūḥ ।
śukraṃ jyōti-rajāsram ।
tēnā mē dīdihī tēna tvāśśādadhē ।
agnināśśgnē brahmāṇā ।
ānaśē vyānaśē sarvaṃ māyur vyānaśē ॥ 24 (10)

TB 1.2.1.25

naryá prajā́m mḗ gōpāya | amṛtatvāyā́ jīvasḗ | jā́tām jāniṣyamāṇā́m ca |
amṛtḗ satyḗ pratiṣṭhitām || athārva pītuṃ mḗ gōpāya | rasamannāmiḥāyūṣḗ
|
adā́bdhāyō-śśítatanṓ | aviṣam naḥ pītuṃ kṛṇu ||
śaggsyá paśū́n mḗ gōpāya |
dviṣpādṓ yḗ catuṣpadaḥ | 25 (10)

TB 1.2.1.26

aṣṭāśáphā́śca ya ihāgnḗ |
yḗ caikáśaphā́ āśugāḥ || saptátha sabhā́m mḗ
gōpāya | yḗ ca sabhyā́ḥ sabhāśadaḥ |
tānīndriyāvataḥ kuru | sarvaṃmāyurupā́satām ||
ahḗbudhniya mantrā́m mḗ gōpāya | yamṛṣāyastraividā́ viduḥ |
ṛcaḥ sāmā́ni yajūgmṣi |
sā hi śrīramṛtā́ satām || 26 (10)

TB 1.2.1.27

catuḥ śikhaṇḍā́ yuvatiḥ supēśā́ḥ |
ghṛtapratīkā́ bhuvā́nasya maddhyḗ |
marmṛjyamā́nā mahatḗ saubhā́gāya |
mahyā́m dhuksvá yajāmā́nāya kāmā́n ||
ihaiva santatrā́ satṓ vṓ agnayaḥ |
prāṇḗnā vācā́ manāsā́ bibharmi |
tīrṓ mā́ santamāyurmā́ prahāsīt |
jyōtiśā́ vṓ vaiśvā́nare-ṇōpātiṣṭhḗ ||
pañcadhā́sgnīn-vyākṛā́mat |
virāṭṭh sr̥ṣṭā́ prajāpātēḥ ( ) |
ūrdhvāśśrōhad-rōhiṇī́ |
yōniragnēḥ́ pratiṣṭhitiḥ || 27 (12)

(viśantu naḥ - purucīr - vidhēma - nidhāya - yat tē - sprādāhāya - brhatyō
- brahmānā - duvasyata - viśvavāra - ima - mṛñjatē - purōgāṃ - prajā-
nayiṣyathō - janiṣyatēś - smai - mamā - mahimnā - varcāsē - dadhāth -
suvargā - bhāhi - sambabhūvatu - rāyur vyānaśē - catuṣpadaḥ - satām -
prajāpātēr dvē cá) (A1)

TB 1.2.2.1

navaitānyahāni bhavanti | nava vai sūvarḡā lōkāḥ |
yadētānyahā-nyupayanti | navasvēva tath sūvarḡeṣu lōkēṣu satriṇāḥ
pratitiṣṭhāntō yanti || aḡniṣṭōmāḥ parāḥ sāmānaḥ kāryā ityāhuḥ |
aḡniṣṭōmasāmimtaḥ sūvarḡō lōka iti |
dvādāśā-gniṣṭōmasyā stōtrāṇi | dvādāśa māsāḥ samvathsarah || tat tanna
sūrksyām |
ukthyā ēva saptadaśāḥ parāḥ sāmānaḥ kāryāḥ | 28 (10)

TB 1.2.2.2

paśavō vā ukthāni | paśūnāmavā-ruddhyai ||
viśvajidabhijitā-vagniṣṭōmau ||
ukthyāḥ saptadaśāḥ parāḥ sāmānaḥ |
tē saggstūtā virājamabhi sampadyantē |
dvē carcāvatī ricyētē |
ēkāyā gauratiriktaḥ | ēkāyāṣṣyūrūnaḥ |
sūvarḡō vai lōkō jyōtiḥ | ūrg virāṭ | 29 (10)

TB 1.2.2.3

sūvarḡamēva tēnā lōkamabhi jāyanti ||
yat paraḡm rāthāntaram |
tat prāthamēśhān-kāryām | brhad-dvitiyē | vairūpaḡm tr̥tiyē | vairājam
cātūrtḥē | śākvaram pañcamē | raivatagm ṣaṣṭhē |
tadū pr̥ṣṭhēbhyō nayanti ||
satamṇāya ētē grahā ḡrhyantē | 30 (10)

TB 1.2.2.4

atigrāhyāḥ parāḥ sāmasu |
imānevaitair lōkānth samtanvanti ||
mithunā ētē grahā ḡrhyantē |
atigrāhyāḥ parāḥ sāmasu |
mithunamēva tair yajāmānā avārundhatē ||
brhat pr̥ṣṭham bhāvati |
brhad vai sūvarḡō lōkaḥ |
brhataiva sūvarḡam lōkam yanti ||
trayastrigṡsi nāma sāmā |
māddhyāndinē pavāmānē bhavati | 31 (10)

TB 1.2.2.5

trayāstrigṃśadvai dēvatāḥ |
 dēvatā ēvāvārunḍhatē ||
 yē vā itaḥ parāñcagṃ saṃvathsara-mūpa yanti |
 na hainaṃ tē svasti samāsñuvatē |
 atha yēsmutōsrvāñcāmupa yanti |
 tē hainagg svasti samāsñuvatē |
 ētadvā amutōsrvāñcāmupā yanti |
 yadēvam | yō ha khalu vāva prajāpatiḥ |
 sa ū vēvēndrāḥ ( ) | tadū dēvēbhyō nayānti || 32 (11)
 (kāryā-virād - gr̥hyantē - pavāmānē bhavati - ndrā ēkaṃ ca) (A2)

|| 1.2.3 anuvākam 3 - viṣuvaddinēstigrāhyaviśēṣāḥ ||

TB 1.2.3.1

saṃtātīrvā ētē grahāḥ | yat parāḥ sāmānaḥ | viṣūvān-divākīrtyām |
 yathā sālāyai pakṣāsī |
 ēvagṃ saṃvathsarasya pakṣāsī |
 yadētēna gr̥hyēranṅ | viṣūcī saṃvathsarasya pakṣāsī vyavāsragṃ sēyātām
 |
 ārtimārcchēyuh | yadētē gr̥hyantē |
 yathā sālāyai pakṣāsī maddhyamam-vagṃsamabhi sāmāyacchāti | 33 (10)

TB 1.2.3.2

ēvagṃ saṃvathsarasya pakṣāsī divākīrtyāmabhi saṃtānvanti |
 nārtimārcchanti || ēkaṃvīgṃśa-mahārbhavati | śukrāgrā grahā gr̥hyantē |
 pratyuttābdhyai sayatvāyā ||
 sauryā ētadahāḥ paśurālābhyatē |
 sauryōstigrāhyō gr̥hyatē |
 ahārēva rūpēṇa samārdhayanti |
 athō ahnā ēvaiṣa balir hriyatē ||
 saptai-tadahāratigrāhyā gr̥hyantē | 34 (10)

TB 1.2.3.3

sapta vai śīrṣanyāḥ prāṇāḥ |
 asāvādityaḥ śīrāḥ prajānām |

śīrṣannēva prajānām prāṇān dādhati | tasmāthsapta śīrṣan prāṇaḥ ||
indrō vrtragm hatvā | asūrān parābhāvya |
sa imāllōkā-nabhyajayat |
tasyāsau lōkōśnābhijita āsīt |
taṃ viśvakarmā bhūtvāśbhyajayat |
yad-vaśvakarmaṇō gṛhyatē | 35 (10)

TB 1.2.3.4

suvarṅgasyā lōkasyā-bhijityai ||
pra vā ētēśsmāl lōkā-ccyāvantē |
yē vaśvakarmaṇam gṛhṇatē |
ādityaśśvō gṛhyatē | iyaṃ vā aditiḥ |
asyāmēva pratitiṣṭhanti || anyōnyō gṛhyētē |
viśvānyēvānyēnā karmāṇi kurvānā yānti | asyāmanyēnā prati tiṣṭhanti ||
tāvāśpārārdhāth samvathsarasyā-nyōnyō gṛhyētē ( ) || tāvubhau saha
mahāvratē gṛhyētē | yajñasyaivāntaṃ gatvā | ubhayōr lōkayōḥ prati tiṣṭhanti
|| arkyāmuktham bhāvati |
annādyasyā-varuddhyai || 36 (15) (samāyacchā - tyatigrāhyā gṛhyantē - gṛhyatē -
samvathsarasthānyōnyō gṛhyētē pañcā ca) (A3)

|| 1.2.4 anuvākaṃ 4 - tasminnēva dinē divākīrtyanāmāni sāmāni ||

TB 1.2.4.1

ēkaviṅśā ēṣa bhāvati |
ētēnā vai dēvā ēkaviṅśēnā |
ādityamīta uttamagm sūvarṅgam lōka-mārōhayann |
sa vā ēṣa ita ēkaviṅśaḥ |
tasya daśāvastādahāni | daśa parastāt |
sa vā ēṣa virājyubhayataḥ pratiṣṭhitaḥ |
virāji hi vā ēṣa ubhayataḥ pratiṣṭhitaḥ | tasmādantarēmau lōkau yann |
sarvēṣu suvarṅgēṣu lōkē-śvābhītapānnēti || 37 (10)

TB 1.2.4.2

dēvā vā ādityasyā suvarṅgasyā lōkasyā | parācōstipādādābibhayuḥ |
taṃ chandōbhiradṛgm haṇdhṛtyai |

dēvā vā ādityasyā suvargasyā lōkasyā |
 avācōṣvapādādābibhayuḥ |
 taṃ pañcabhiḥ raśmibhiḥ-rudāvayann |
 tasmādēkaviḡṃsē śhan pañcā divākīrtyāni kriyantē | raśmayō vai divākīr-
 tyāni || yē gāyatrē |
 tē gāyatrīṣūttārayōḥ pavāmānayōḥ | 38 (10)

TB 1.2.4.3

maḥādīvakīrtyagṃ hōtūḥ pṛṣṭham | vikarṇaṃ brāhmasāmam |
 bhāsoṣgniṣṭōmaḥ || athaitāni parāni |
 parairvai dēvā ādityagṃ sūvargaṃ lōkamāpārayann | yadapārayann |
 tat parānāṃ paratvam | pārayāntyēnaṃ parāni |
 ya ēvaṃ vēdā | athaitāni sparāni ( ) | sparairvai dēvā ādityagṃ sūvargaṃ
 lōkamāspārayann |
 yadaspārayann | tath sparānāgg sparatvam | spārayāntyēnagg sparāni |
 ya ēvaṃ vēdā || 39 (15)
 (ēti-pavāmānayōḥ-sparāniḥ pañcā ca) (A4)

|| 1.2.5 anuvākam 5 - paśavaḥ vaiṣṇavādyā nava ||

TB 1.2.5.1

apratīṣṭhām vā ētē gācchanti |
 yēṣāgṃ samvathsarēṣnāptēṣṭhā |
 ēkādaśinyāpyatē || vaiṣṇavaṃ vāmāna-mālābhantē | yajñō vai viṣṇuḥ |
 yajñamēvālabhantē pratiṣṭhityai |
 aindrāgna-mālābhantē |
 indrāgnī vai dēvānā-mayātayāmānau |
 yē ēva dēvatē ayātayāmnī | tē ēvālabhantē | 40 (10)

TB 1.2.5.2

vaiśvadēva-mālābhantē | dēvatā ēvāvā-rundhatē |
 dyāvāpṛthivyāṃ dhēnu-mālābhantē | dyāvāpṛthivyōrēva pratiṣṭhanti |
 vāyavyāṃ vaṭhsamālābhantē |
 vāyurēvaibhyō yathāṣṣyatanād-dēvatā avārundhē |
 ādityāmaviṃ vaśā-mālābhantē |

iyam vā aditiḥ |
asyāmēva prati tiṣṭhanti |
maitrāvaruṇī-mālabhantē | 41 (10)

TB 1.2.5.3

mitrēṇaiṅva yajñasya sviṣṭagṃ śamayanti | varuṇēṅa duriṣṭam |
prājāpatyaṃ tūparam mahāvṛata ālabhantē | prājāpatyōstigrāhyō gṛhyatē
|
aharēva rūpēṅa samārddhayanti |
athō ahnā ēvaiṣa balir hriyatē |
āgnēyamālabhantē prati prajñātyai ||
ajapētvān. vā etē pūrvairmāsairā-varundhatē |
yadētē gavyāḥ paśavā ālabhyantē |
ubhayēṣāṃ paśūnā-mavaruddhyai ( ) || 42 (10)

TB 1.2.5.4

yadatiṅriktā-mēkādaśinī-mālabherann |
apriyaṃ bhrātr̥vya-mabhyatiricyēta |
yad dvaudvaū paśū samasyēyuh |
kaniyā āyuh kurvirann |
yadētē brāhmaṇavantaḥ paśavā ālabhyantē |
nāpriyaṃ bhrātr̥vya-mabhyatiricyātē |
na kaniyā āyuh kurvatē || 43 (7)
(tē-ēvālabhantē-maitrāvaruṇīmālabhantē-Svaruddhyai-+sapta cā) (A5)

|| 1.2.6 anuvākaṃ 6 - mahāvratam ||

TB 1.2.6.1

prajāpātiḥ prajāḥ sṛṣṭvā vṛttōśśayat |
taṃ dēvā bhūtānāgṃ rasam tējāḥ sabhr̥mtyā | tēnainamabhiṣajyann |
mahānāvavartitī |
tan mahāvratasyā mahāvratatvam |
mahad-vratamitī |
tan mahāvratasyā mahāvratatvam |
mahatō vratamitī |

tan mähāvratasyā mahāvratatvam || pañcaviṃśaḥ stōmō bhavati | 44 (10)

TB 1.2.6.2

catūrvigṃśa-tyarddhamāsaḥ saṃvathsaraḥ |
yad vā ētasmiñth saṃvathsarē ḍhiprājāyata |
tadannam pañcaviṃśa-mābhavat ||
maddhyataḥ kriyatē |
maddhyatō hyannāmasītam dhinōti |
athō maddhyata ēva prajānāmūrgdhiyatē ||
athā yadvā idamāntataḥ kriyatē |
tasmādudantē prajāḥ samēdhantē |
antataḥ kriyatē prajānānāyaiva ||
trivṛcchirō bhavati | 45 (10)

TB 1.2.6.3

trēdhā vihitagṃ hi śirāḥ | lōmā chāvīrasthi || parācā stuvanti | tasmāt
tath sādrgēva | na mēdyatōḥnū mēdyati | na kṛsyatōḥnū kṛsyati ||
pañcadaśōḥnyah pakṣō bhāvati | saptaśāśōḥnyah | tasmād-vayāggṣya-nyatarama
paryāvartantē |
anyataratō hi tad-gariyah kriyatē || 46 (10)

TB 1.2.6.4

pañcaviṃśa ātmā bhāvati | tasmān-maddhyataḥ paśavō variṣṭhāḥ || ēkaviṃśam
pucchām | dvipadāsu stuvanti pratiṣṭhityai ||
sarveṇa saha stuvanti | sarveṇa hyātmanāḥstmanvī | sahōtpatanti ||
ēkaikā-mucchigṃṣanti |
ātmann. hyāngāni baddhāni ||
na vā ētēna sarvaḥ puruṣaḥ | 47 (10)

TB 1.2.6.5

yadīta itō lōmāni datō nakhān |
parimādāḥ kriyantē | tānyēva tēna pratyūpyantē || audūmbarastalpō bha-
vati | ūrgvā annāmudūmbarāḥ | ūrja ēvānnādyasyā-vāruddhyai ||
yasyā talpasadya-manābhijitagg syāt |
sa dēvānāgṃ sāmākṣē |
talpasadyā-mābhijāyānīti talpāmā-ruhyōd-gāyēt |
talpasadyā-mēvābhijāyati | 48 (10)

TB 1.2.6.6

yasyá talpaśadyá-mābhijītagg syāt |

sa dēvānāgṃ sām̐yākṣē |

talpaśadyaṃ mā parājēṣīti talpā-māruhyōd-gāyēt | na talpaśadyaṃ parā-
jayatē ||

plēṅkhē śagṃsati | mahō vai plēṅkhaḥ |

mahāsa ēvānnādyasyā-vāruddhyai ||

dēvāsurāḥ sam̐yāttā āsann |

ta ādityē vyāyācchanta | taṃ dēvāḥ samājayann | 49 (10)

TB 1.2.6.7

brāhmaṇāścā śūdraścā carmakartē vyāyācchētē | daivyō vai varṇō brāh-
maṇaḥ |

asaryāḥ śūdraḥ | imēśrāth surimē śubhūta-mākra-nnityānyatarō brūyāt |

ima ūdvāsīkārīṇā imē dūrbhūta-mākra-nnityānyatarāḥ |

yadēvaiśāgṃ sukṛtaṃ yā rāddhiḥ | tadānyatarō-śbhiśrīṇāti |

yadēvaiśāṃ duṣkṛtaṃ yāśrāddhiḥ | tadānyatarō-śpāhanti |

brāhmaṇaḥ sam̐ jāyati ( ) |

amumēvādityaṃ bhrātṛvyasya sam̐vīndantē || 50 (11)

(bhavati - bhavati - kriyatē - puruṣō - jayatya - jaya - űjayatyēkām ca) (A6)

prapAtaka kOrvai with starting words of 1 to 6 anuvAkams :-

(uddhānyamānaṃ - navaitāni - santāti - rēkavigṃśa ēṣō - śprātiṣṭhām -
prajāpātir vṛttaḥ ṣaṭ)

kOrvai with starting words of 1, 11, 21 series of dasinis :-

(uddhānyamānaṃ - śōciṣkēśō - śgnē śapatnā - natigrāhyā - vaiśvadē-
vamālābhantē pañcāśat)

first and last word of second prapAtakam :-

(uddhānyamānaṃ - sam̐vīndantē)

|| hariḥ oṃ ||

|| kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya brāhmaṇē prathamāṣṭakē dvidīyaḥ prapāṭhakaḥ
samāptaḥ ||

ōṃ namaḥ paramā́tmanē, śrī mahāgaṇapatayē namaḥ
śrī gurubhyō namaḥ, haṛiḥ ōṃ

॥ 1.3.1 anuvākaṃ 1 - punarādhēyaśēṣaḥ ājyabhāgayōrviśēṣaḥ ॥

TB 1.3.1.1

dēvāsuraḥ saṃ yāttā āsann |
tē dēvā vijaya-mūpayantāḥ |
agnīśōmāyō-stējasvinīstanūḥ saṃ nyādadhata | idamū nō bhaviṣyati | yadi
nō jēṣyantīti | tēnāgnīśōmā-vapākṛāmatām | tē dēvā vijityā |
agnīśōmā-vanvaicchann |
tēṣṅni-manvāvindan-nṛtuṣūth sānnam |
tasya vibhaktībhi-stējasvinīstanū-ravārundhata | 1 (10)

TB 1.3.1.2

tē sōmā-manvāvindann | tamāghnann |
tasyā yathāśbhijñāyām taṇūr vyāgrhṇata |
tē grahā abhavann | tad-grahāṇāṃ grahṭvam |
yasyaivam viđuṣō grahā grhyantē |
tasya tvēva grhītāḥ ||
nānāgnēyaṃ punarādhēyē kuryāt |
yadanāgnēyaṃ punarādhēyē kuryāt | vyṛddhamēva tat | 2 (10)

TB 1.3.1.3

anāgnēyaṃ vā ētat kriyatē |
yath saṃmidha-stanūnapātamiḍō barhir-yājati ||
ubhāvāgnēyā-vājyābhāgau syātām ||
anājyabhāgau-bhavata ityāhuḥ |
yadubhāvāgnēyāvanvañcāviti |
agnayē pavāmānāyōttāraḥ syāt |
yat pavāmānāya | tēnājyā bhāgaḥ | tēnā saumyaḥ ||
budhānvatyāgnēya-syājyā-bhāgasya purōṣnuvākyā bhavati | 3 (10)

TB 1.3.1.4

yathā suptam bōdhayāti | tādr̥gēva tat ||

agninyāktāḥ patnī saṃyājānāmṛcaḥ syuḥ | tēnāgnēyagṃ sarvāṃ bhavati ||
ēkadhā tējasvinīm dēvatā-mupaitītyāhuḥ | saināmīśvarā pradahaḥ iti ||
nēti brūyāt | prajanānaṃ vā agniḥ |
prajāna-mēvōpaitīti ||
kṛtayājuḥ sambhṛta sambhāra ityāhuḥ | 4 (10)

TB 1.3.1.5

na sabhrṃtyāḥ sambhārāḥ | na yajūḥ kāryāmitiḥ || athō khalū | sabhrṃtyā
ēva sabhāmṛāḥ | kāryāṃ yajūḥ | punarādhēyāsyā samṛddhyai ||
tēnōpāgṃsū pracāراتi | ēṣyā iva vā ēṣaḥ |
yat pūna-rādhēyāḥ |
yathōpāgṃsū naṣṭamicchatī | 5 (10)

TB 1.3.1.6

tādr̥gēva tat || uccaiḥ sviṣṭakṛtamuth sṛjati |
yathā naṣṭam vitvā prādhāyamiti |
tādr̥gēva tat ||
ēkadhā tējasvinīm dēvatāmupaitītyāhuḥ | saināmīśvarā pradahaḥ iti |
tattathā nōpaiti |
prayājānūyājēṣvēva vibhaktīḥ kuryāt |
yathāpūrva-mājyābhāgaḥ syātām |
ēvaṃ patnī saṃyājāḥ ( ) | 6 (10)

TB 1.3.1.7

tad-vaiśvānaravat-prajanānavattara-mupaitīti || tadāhuḥ | vyṛddham vā ētat
|
anāgnēyaṃ vā ētat kriyataḥ iti || nēti brūyāt |
agniṃ prāthamaṃ vibhaktīnāṃ yajati | agnimuttamaṃ patnī saṃyājānām
|
tēnāgnēyam | tēna samṛddham kriyataḥ iti || 7 (9)
(arundha - taiva tad - bhavati - sambhṛtasambhāra ityāhu - ricchati -
patnīsaṃyājā - +navā ca) (ā1)

|| 1.3.2 anuvākaṃ 2 - vājapēyasya vidhiḥ ||

TB 1.3.2.1

dēvā vai yathādarśam yajñānāhāranta | yōṣgniṣṭōmam | ya ukthyām |
yōṣtirātram |
tē sahaiva sarvē vājapēyā-mapasyann | tē |
anyōnyasmai nātiṣṭhanta | ahamanēnā yajā itī | tēṣbruvann | ājimaṣya
dhāvāmēti | 8 (10)

TB 1.3.2.2

tasmin-nājimādhāvann | tam brhaspati-rudājayat | tēnāyajata | sa svārājya-
magacchat | tamindrōṣbravīt | māmanēnā yājayēti | tēnēndrā-mayājayat |
sōṣgrām dēvatānām paryait | agacchath-svārājyam | atiṣṭhantāsmā jyaiṣṭhyāya
|| 9 (10)

TB 1.3.2.3

ya ēvaṃ vidvān. vājapēyēnā yajātē |
gacchāti svārājyam | agragm samānānām paryēti | tiṣṭhantēṣma jyaiṣṭhyāya
||
sa vā ēṣa brāhmaṇasyā caiva rājanyāsyā ca yajñah || tam vā ētaṃ vājapēya
ityāhuḥ | vājāpyō vā ēṣah | vājagg hyētēnā dēvā aiphsann || sōmō vai
vājapēyah |
yō vai sōmām vājapēyaṃ vēdā | 10 (10)

TB 1.3.2.4

vājyēvainam pītvā bhāvati | āṣsyā vājī jāyatē ||
annaṃ vai vājapēyah | ya ēvaṃ vēdā | attyannam | āṣsyānnādō jāyatē ||
brahma vai vājapēyah | ya ēvaṃ vēdā |
atti brahmaṇāṣnnam | āṣsyā brahmā jāyatē || 11 (10)

TB 1.3.2.5

vāgvai vājāsyā prasavaḥ | ya ēvaṃ vēdā |
karōti vācā vīryām | ainam vācā gacchati | apivatīm vācam vadati ||
prajāpātir dēvēbhyō yajñān vyādīśat | sa ātman vājapēyā-madhata |
tam dēvā ābruvann | ēṣa vāva yajñah |
yad-vājapēyah | 12 (10)

TB 1.3.2.6

apyēva nōṣtrāstviti | tēbhyā ētā ujjitih prāyacchat ||
tā vā ētā ujjitayō vyākhyāyantē |

yajñasyā sarvaṭvāyā | dēvatānā-manirbhāgāya || dēvā vai brahmāṇascān-
nāsya ca śamālamapāghnann |
yad-brahmāṇaḥ śamālamāsīt |
sā gāthā nārāśaggsyā bhavat |
yadannāsya | sā surā || 13 (10)

TB 1.3.2.7

tasmād-gāyātaśca mattasyā ca na prātiḡṛhyām |
yat prātiḡṛhṇīyāt | śamālam prātiḡṛhṇīyāt ||
sarvā vā ētasya vācō Svāruddhāḥ |
yō vājapēyayājī | yā pṛthivyām yāsgnau yā rāthantarē |
yāntarīkṣē yā vāyau yā vāmadēvyē |
yā divi yāssdityē yā bṛhāti |
yāspḥsu yausādhiṣu yā vanaspatiṣu ||
tasmād vājapēyayājyārtvijīnaḥ ( ) |
sarvā hyāsya vācō Svāruddhāḥ || 14 (11)
(dhāvāmēti - jyaiṣṭhyāya - veda - brahmā jāyatē-vājapēyaḥ-surā-ssrtvijīna
ēkaḥ ca) (A2)

|| 1.3.3 anuvākaḥ 3 - tasyagrahaviśēṣāḥ ||

TB 1.3.3.1

dēvā vai yadānyair-grahair-yajñasya nāvārundhata |
tadātiḡṛhyai-ratiḡṛhyā-vārundhata | tadātiḡṛhyāṇā-matiḡṛhyatvam ||
yadātiḡṛhyā ḡṛhyantē |
yadēvānyair-grahair yajñasya nāvārundhē |
tadēva tairātiḡṛhyā-vārundhē || pañca ḡṛhyantē | pānktō yajñāḥ | yāvānēva
yajñāḥ |
tamāptvā Svārundhē || 15 (10)

TB 1.3.3.2

sarvā aindrā bhāvanti |
ēkaḍhaiva yajāmāna indriyaḥ dādhati ||
saptadāśa prājāpatyā grahā ḡṛhyantē | saptadāśaḥ prajāpatih |

prajāpātē-rāptyai ॥ ēkāyarcā gṛhṇāti | ēkaḍhaiva yajāmānē vīryam dadhāti
॥

sōmagraḥāggścā surāgraḥāggścā gṛhṇāti |

ētaḍ vai dēvānām paramamannām | yath sōmah | 16 (10)

TB 1.3.3.3

ētan mānuṣyānām | yath surā |

paramēnaiṽsmā annādyēnāvāra-mannādyā-mavārundhē ॥ sōmagraḥān gṛhṇāti
| brahmāṇō vā ētat tējāḥ | yath sōmah |

brahmāṇa ēva tējāsā tējō yajāmānē dadhāti |

surāgraḥān gṛhṇāti | annāsyā vā ētacchamālam | yath surā | 17 (10)

TB 1.3.3.4

annāsyaiṽva śamālēṇa śamālam yajāmānā-dapāhanti ॥ sōmagraḥāggścā surā-
graḥāggścā gṛhṇāti | pumāṇ. vai sōmah | strī surā | tan mithunam |
mithunamēṽsyā tad-yajñē kārōti prajānānāya | ātmānāmēva sōmagraḥaiḥ
sprṇōti | jāyāgṃ surā graḥaiḥ |

tasmād-vājapēyayājyāmuṣmillōkē striyagṃ saṃbhāvati | vājapēyā-bhijitagg
hyāsya ॥ 18 (10)

TB 1.3.3.5

pūrvē sōmagraḥā gṛhyantē | apārē surāgraḥāḥ |

purōkṣagṃ sōmagraḥānth- sādāyati | paścādaḍkṣagṃ surāgraḥān |

pāpavasyasyā vidhṛtyai ॥

ēṣa vai yajāmānaḥ | yath sōmah |

annaḡṃ surā | sōmagraḥāggścā surāgraḥāggścā vyatiṣajati |

annādyēnaiṽvainaḡṃ vyatiṣajati ॥ 19 (10)

TB 1.3.3.6

saṇṇcāḥ sthā saṃ mā bhadrēṇa pṛṅktētyāha | annaḡṃ vai bhādrām |

annādyēnaiṽvainaḡṃ saḡṃsṛjati ॥

annāsyā vā ētacchamālam | yath surā |

pāpmēva khalu vai śamālam | pāpmanā vā ēnamētacchamālēṇa vyatiṣajati
|

yath sōmagraḥāggścā surāgraḥāggścā vyatiṣajati ॥

viṇṇcāḥ sthā vi mā pāpmanā pṛṅktētyāha |

pāpmanaiṽvainaḡṃ śamālēṇa vyāvartayati | 20 (10)

TB 1.3.3.7

tasmā^ḥ vājapēyayājī pūtō mēddhyō^ḥ dakṣiṇyāḥ^ḥ ॥ prānud-drāvati sōma-
grāhaiḥ^ḥ |
amū^ḥeva tair lōka-mābhijāyati |
pratyāṅkhsūrā grāhaiḥ^ḥ |
imamē^ḥeva tair lōka-mābhijāyati ॥
pratiṣṭhanti sōmagrāhaiḥ^ḥ | yāvādē^ḥva satyam |
tēnā^ḥ sūyatē ॥ vājasṛdbhyāḥ^ḥ surāgrāhān. hāranti |
anṛtēnaiva viśagm^ḥ sagm^ḥsṛjati ( ) ॥
hiraṇyapātram^ḥ madhōḥ^ḥ pūrṇam^ḥ dādāti | madhavyō^ḥśsānīti ॥
ēkadhā brahmaṇa^ḥ upā harati |
ēkadhaiva yajāmāna^ḥ āyustējō^ḥ dadhāti ॥ 21 (14)
(āptvāsvārundhē - sōmaḥ^ḥ - śamālam^ḥ yath surā^ḥ - hyā-syainam^ḥ vyatiṣajati -
vyāvartayati - sṛjati ca^ḥtvāri ca) (A3)

॥ 1.3.4 anuvākam 4 - paśavaḥ saptadaśa ॥

TB 1.3.4.1

brahmavādinō^ḥ vadanti | nāgniṣṭōmō^ḥ nōkthyāḥ^ḥ |
na ṣōḍaśī^ḥ nātirātraḥ^ḥ | atha^ḥ kasmād^ḥ vājapēyē^ḥ sarvē^ḥ yajñakratavō^ḥsvārud-
dhyanta^ḥ iti |
paśubhiriti^ḥ brūyāt ॥ āgnēyam^ḥ paśumālābhatē | agniṣṭōmamē^ḥva tēnāvārundhē^ḥ
|
aiṇdrāgnēnōkthyām^ḥ |
aiṇdrēṇā^ḥ ṣōḍaśināḥ^ḥ stōtram |
sārasvatyā^ḥ-stirātram | 22 (10)

TB 1.3.4.2

māruṭyā^ḥ bṛhataḥ^ḥ stōtram |
ētāvāntō^ḥ vai yajñakratavāḥ^ḥ |
tān^ḥ paśubhirēvā^ḥ-vārundhē ॥
ātmanāmē^ḥva sprṇō^ḥ-tyagniṣṭōmēnā^ḥ |
praṇāpānā^ḥ-vukthyēna^ḥ |
vīryagm^ḥ ṣōḍaśināḥ^ḥ stōtrēṇā^ḥ |
vācā^ḥ-matirātrēṇā^ḥ | prajāḥ^ḥ bṛhataḥ^ḥ stōtrēṇā^ḥ |
imamē^ḥva lōkamābhi^ḥ jāyatyagniṣṭōmēnā^ḥ |

TB 1.3.4.3

suvargaṃ lōkaṃ ṣoḍaśināḥ stōtrēṇā |
dēvayānānēva paṭha ārōha-tyatirātrēṇā |
nākagṃ rōhati brhataḥ stōtrēṇā |
tējā ēvātman dhātta āgnēyēnā paśunā |
ōjō balāmaindrāgnēnā |
indriya-maindrēṇā | vācagṃ sārasvatyā |
ubhāvēva dēvalōkaṃ cā manuṣyalōkaṃ cābhijāyati mārutyā vaśayā ||
saptadāśa prajāpatyān paśunālābhatē | saptadāśaḥ prajāpātīḥ | 24 (10)

TB 1.3.4.4

prajāpātērāptyai || śyāmā ēkārūpā bhavanti |
ēvamiva hi prajāpātīḥ samṛddhyai ||
tān paryāgnikṛtā-nuthsṛjati ||
marutō yajñamājighāgṃsan prajāpātēḥ |
tēbhyā ētāṃ mārutīm vaśāmālābhata | tayaiivainā-naśamayāt || mārutyā
pracaryā |
ētānth samjñāpayēt | marutā ēva śamayitvā | 25 (10)

TB 1.3.4.5

ētaiḥ pracāراتi | yajñasyāghātāya ||
ēkadhā vapā juhōti | ēkadēvatyā hi | ētē | athō ēkadhaiva yajāmānē vīryāṃ
dadhāti ||
naiivārēṇā saptadāśāsarāvē-ṇaitarhi pracāراتi | ētat pūrōdāśā hyētē |
athō paśunāmēva chidramapidadhāti || sārasvatyōttamayā pracāراتi ( ) |
vāg vai sarāsvatī | tasmāt prāṇānāṃ vāgūttamā |
athō prajāpātāvēva yajñam pratiṣṭhāpayati |
prajāpātīr hi vāk || apānnadatī bhavati |
tasmān-manuṣyāḥ sarvāṃ vācāṃ vadanti || 26 (16)
(atirātra - mantarikṣamukthyēna - prajāpātīḥ - śamayitvōt - tamayā pra-
cāراتī ṣaṭ cā) (A4)

TB 1.3.5.1

sāvitr̥am juhōti karmāṇaḥ karmanāḥ purastāt ॥
kastad-vēdētyāhuḥ । yad-vājapēyāsyā pūrvam yadapāramitiḥ । savitr̥prāsūta
ēva yāthāpūrvam karmāṇi karōti ॥
savanē savanē juhōti । ākramāṇamēva tath sētum yajāmānaḥ kurutē ।
suvarḡasyā lōkasya samāṣṭyai ॥
vācaspatir-vācāmadya svādāti na ityāha ।
vāgvai dēvānām purāṣṇāmāsīt ।
vācāmēvāsmā annagḡ svadayati ॥ 27 (10)

TB 1.3.5.2

indrāsyā vajrōṣsi vārtrāghnaḥ iti rathāmupāvāharati vijītyai ॥
vājāsyā nu prāsavē mātaraḥ mahīmityāha । yaccaivēyam । yaccāsyāmadhi
।
tadēvā-vārundhē । athō tasminnēvōbhayēṣbhiṣicyatē ॥
aphsvāntara-mrtāmaphsu bhēṣajamityaśvān palpūlayati ।
aphsu vā aśvāsyā tṛtīyam praviṣṭam । tadānuvēṇānvavāplavatē ।
yadaphsu palpūlayati । 28 (10)

TB 1.3.5.3

yadēvāsyāphsu praviṣṭam । tadēvāvārundhē ॥
bahu vā aśvō-ṣmēddhya-mupāgacchati ।
yadaphsu palpūlayati ।
mēddhyānēvainān karōti ॥
vāyurvā tvā manūrvā tvētyāha ।
ētā vā ētaḥ dēvatā agrē aśvāmayuñjann । tābhīrēvainān. yunakti ।
savasyōjjītyai ॥ yajūṣā yunakti vyāvṛtītyai ॥ 29 (10)

TB 1.3.5.4

apām na pādāsuhēmāniti sammārṣṭi । mēddhyānēvainān karōti ।
athō stautyēvainānājigṃ sārīṣyataḥ ॥
viṣṇu kramān kramatē ।
viṣṇūrēva bhūtvēmāllōkā-ṇabhijāyati ॥ vaiśvadēvō vai rathāḥ ।
āṅkau nyāṅkāvaḥhitō ratham yāvityāha ।
yā ēva dēvatā rathē praviṣṭāḥ ।
tābhyā ēva namāskarōti । ātmanōṣnārītyai ( ) ॥
aśamaratham bhāvukōṣsyā rathō bhavati ।
ya ēvam vēdā ॥ 30 (12)

(svadayati - palpūlayati - vyāvṛtṭyā - anārtyai dvē cá) (A5)

|| 1.3.6 anuvākaṃ 6 - rathadhāvanam ||

TB 1.3.6.1

dēvasyāhagṃ sāvituḥ prāsavē brhaspatinā vājajitā vājam jēṣamityāha |
savitrprāsūta ēva brahmāṇā vājamujjāyati ||
dēvasyāhagṃ sāvituḥ prāsavē brhaspatinā vājajitā varṣiṣṭhaṃ nākagṃ
ruhēyamityāha |
savitrprāsūta ēva brahmāṇā varṣiṣṭhaṃ nākagṃ rōhati ||
cātvālē rathacakraṃ nimitagṃ rōhati |
atō vā angīrasa uttamāḥ sūvargam lōkamāyann |
sāksādēva yajamānaḥ sūvargam lōkamēti ||
āvēṣṭayati | vajrō vai rathāḥ |
vajrēnaiva disōṢbhijāyati || 31 (10)

TB 1.3.6.2

vājināgṃ sāmā gāyatē | annam vai vājāḥ | annāmē-vāvarundhē ||
vācō varṣmā dēvebhyōṢpākrāmat |
tad-vanaspatīn prāvīsat |
saiṣā vāg-vanaspatiṣu vadati | yā dūndubhau |
tasmād-dūndubhiḥ sarvā vācōtī vadati ||
dūndubhīnth smāghnānti |
paramā vā ēṣā vāk | 32 (10)

TB 1.3.6.3

yā dūndubhau | paramayaiva vācāṢvārāṃ vācama-varundhē |
athō vāca ēva varṣmā yajamānō Ṣvarundhē ||
indrāyā vācam vadatēndraṃ vājam jāpayatēndrō vājamajayi-dityāha |
ēṣa vā ētarhīndrāḥ | yō yajātē |
yajamāna ēva vājamujjāyati ||
saptadāśa pravyādhānājiṃ dhāvanti | saptadāśagg stōtraṃ bhāvati |
saptadāśa saptadāśa dīyantē | 33 (10)

TB 1.3.6.4

saptadaśaḥ prajāpātiḥ | prajāpātē-rāptyai ||
 arvāṣṣi saptirasi vājyasītyāha | agnirvā arvā | vāyuh saptiḥ | ādityō vājī |
 etābhirēvāsmāi dēvatābhir-dēvaratham yunakti ||
 praṣṭivāhinam yunakti | praṣṭivāhī vai dēvarathaḥ | dēvarathamēvāsmāi
 yunakti || 34 (10)

TB 1.3.6.5

vājīnō vājām dhāvataḥ kāṣṭhām gacchatētyāha |
 suvargō vai lōkaḥ kāṣṭhā | suvargamēva lōkam yanti || suvargam vā etē
 lōkam yanti |
 ya ājim dhāvanti || prāñcō dhāvanti | prāñiva hi suvargō lōkaḥ || catasr̥b-
 hiranū mantrayatē | catvāri chandāgṃsi |
 chandōbhirēvainānth suvargam lōkam gāmayati || 35 (10)

TB 1.3.6.6

pra vā etēṣsmāl-lōkāccyāvantē | ya ājim dhāvanti |
 udāñca āvartantē | asmādēva tēnā lōkānnayanti || rathavimōcanīyam juhōti
 pratiṣṭhityai ||
 ā mā vājasya prasavō jāgamyādityāha |
 annam vai vājāḥ | annamēvāvārundhē ||
 yathālōkam vā eta ujjayanti | ya ājim dhāvanti || 36 (10)

TB 1.3.6.7

kṛṣṇalām kṛṣṇalām vājasr̥dbhyaḥ prayacchati | yamēva tē vājām lōkamuj-
 jayanti |
 tam pārikriyā-vārundhē ||
 ekadhā brahmaṇa upāharati |
 ekadhaiva yajāmānē vīryam dadhāti ||
 dēvā vā ośadhīṣvājimāyuh |
 tā brhaspati-rudājayat | sa nīvārānnirāvṛṇita | tannīvārāṇām nīvārātvam ||
 naivāraścācarur-bhāvati | 37 (10)

TB 1.3.6.8

etadvai dēvānām paramamannām | yannīvārāḥ |
 paramēnaivāsmā annādyē-nāvāra-mannādyamavārundhē || saptadaśāsarāvō
 bhavati | saptadaśaḥ prajāpātiḥ |
 prajāpātē-rāptyai || kṣīrē bhāvati | rucāmēvāsmīn-dadhāti ||
 sarpiṣvān bhavati mēddhyatvāyā ||
 bārhaspatyō vā ēṣa dēvatāyā ( ) | 38 (10)

TB 1.3.6.9

yō vājapēyēṇa yajātē |

bārhaspatya ēṣa caruḥ ||

aśvānth-sariṣyataḥ sasruṣaścāvā-ghrāpayati |

yamēva tē vājāṃ lōkamujjayānti | tamēvāvārundhē || ajījipata vanaspataya
indram vājāṃ vimūcyadhvamiti dundubhīn. vimūñcati |

yamēva tē vājāṃ lōkamindriyaṃ dundubhayaḥ ujjayānti | tamēvā-vārundhē
|| 39 (8)

(abhijāyati - vā ēṣā vāg - dīyantē - ṣsmāi yunakti - gamayati - ya ājīm
dhāvānti - bhavati - dēvatāyā - +ṣṣtau cá) (A6)

|| 1.3.7 anuvākaṃ 7 - yūpārōhaṇam ||

TB 1.3.7.1

tārpyaṃ yajāmānaṃ paridhāpayati | yajñō vai tārpyam | yajñēnaiivainagm
samārddhayati | darbhamayaṃ paridhāpayati |

pavitraṃ vai darbhāḥ |

punātyēvainām | vājāṃ vā ēṣōṣvāruruthsatē | yō vājapēyēṇa yajātē | oṣād-
hayaḥ khalu vai vājāḥ | yad-darbhamayaṃ paridhāpayati | 40 (10)

TB 1.3.7.2

vājasyāvā-ruddhyai || jāya ēhi suvō rōhāvētyāha |

patniyā ēvaiṣa yajñasyān-vārambhōṣnāvaccchityai ||

saptadaśā-ratniryūpō bhavati |

saptadaśaḥ prajāpātiḥ | prajāpātērāptyai || tūpara-ścatūraśrir-bhavati ||
gaudhūmaṃ caṣālām |

na vā ētē vrīhayō na yavāḥ | yad-gōdhūmāḥ | 41 (10)

TB 1.3.7.3

ēvamiva hi prajāpātiḥ samārddhyai |

athō amumēvāsmāi lōkamannāvantaṃ karōti || vāsōbhir-vēṣṭayati | ēṣa vai
yajāmānaḥ |

yadyūpāḥ | sarvadēvatyaṃ vāsāḥ |

sarvābhirēvainām dēvatābhiḥ samārddhayati |

athō ākramāṇamēva tathsētum yajāmāṇaḥ kurutē | suvargasyā lōkasya samāṣṭyai ||

dvādāśa vājaprasavīyāni juhōti | 42 (10)

TB 1.3.7.4

dvādāśa māsāḥ samvathsarāḥ | samvathsaramēva prīṇāti |
athō samvathsaramēvāsmā upā dadhāti | suvargasyā lōkasya samāṣṭyai ||
daśabhiḥ kalpai rōhati | nava vai puruṣē prāṇāḥ | nābhirdaśamī | prāṇānēva
yāthāsthānam kālpayitvā | suvargam lōkamēti |
ētāvadvai puruṣasya svam | 43 (10)

TB 1.3.7.5

yāvāt-prāṇāḥ | yāvādēvāsyāsti |
tēnā saha sūvargam lōkamēti ||
suvārdēvāgṃ āganmētyāha |
sūvargamēva lōkamēti | amṛtā abhūmētyāha | amṛtamiva hi sūvargō lōkaḥ
|
prajāpātēḥ prajā abhūmētyāha |
prajāpatyō vā ayam lōkaḥ | asmādēva tēnā lōkānnaiti || 44 (10)

TB 1.3.7.6

samaḥam prajāyā sam mayā prajātyāha | āśiṣāmēvaitā-māsāstē ||
āsapuṭair ghnānti | annam vā iyam |
annādyēnaivainagṃ samārdhayanti |
ūṣair ghnanti | ētē hi sākṣādannam | yadūṣāḥ |
sākṣādēvainā-mannādyēna samārdhayanti ||
purastāt-pratyāñcām ghnanti | 45 (10)

TB 1.3.7.7

purastāddhi prāticīna-mannāmadyatē || śīrṣatō ghnānti | śīrṣatō hyannā-
madyatē || digbhyō ghnānti | digbhya ēvāsmā annādyā-mavārundhatē ||
īśvarō vā ēṣa parān-pradaghāḥ | yō yūpagṃ rōhāti || hirāṇyamaddhya-
vārōhati | amṛtam vai hirāṇyam |
amṛtagṃ suvargō lōkaḥ ( ) | 46 (10)

TB 1.3.7.8

amṛtā ēva sūvargē lōkē prati tiṣṭhati || śatamānam bhavati | śatāyuh

puruṣaḥ śatēndriyaḥ | āyūṣyēvēndriyē prati tiṣṭhati ||
 puṣṭyai vā ētad-rūpam | yadaḥ |
 triḥ sāmvaṭhsarasyānyān-paśūn pari prajāyatē ||
 bastājina-maddhyavā rōhati |
 puṣṭyāmēva prajanānē pratitiṣṭhati || 47 (9)
 (paridhāpayāti - gōdhumā - juhōti - svam - naiti - pratyāñjam ghnanti -
 lōkō - +navā ca (A7))

|| 1.3.8 anuvākam 8 - annahōmāḥ, abhiṣēkaśca ||

TB 1.3.8.1

sapṭānnā-hōmāñjuhōti | sapṭa vā annāni | yāvāntyēvānnāni | tānyēvā-
 vārundhē | sapṭa grāmyā ośādhayaḥ | sapṭāranyāḥ |
 ubhayiṣā-mavaruddhyai || annāsyā-nnasya juhōti |
 annāsyānnasyā-varuddhyai ||
 yad-vājapēyayājya-navaruddhasyāśñīyāt | 48 (10)

TB 1.3.8.2

avāruddhēṇa vyṛddhyēta | sarvāsya samavaḍāyā juhōti | anavaruddha-
 syāvāruddhyai || audūmbarēṇa sruvēṇā juhōti | ūrgvā annā-mudūmbarāḥ
 | ūrja ēvānnādyasyāvāruddhyai ||
 dēvasyā tvā savituḥ prāsava ityāha |
 savitr prāsūta ēvainam brahmānā dēvatābhi-rahṣiñcati || annāsyānnasyāb-
 hiṣiñcati | annāsyānnasyāvāruddhyai || 49 (10)

TB 1.3.8.3

purastāt-pratyāñcā-mabhiṣiñcati |
 purastāddhi-prātīcīnā-mannāmadyatē | śīrṣatōsbhiṣiñcati |
 śīrṣatō hyannāmadyatē ||
 āmukhādanvavā srāvayati |
 mukhata ēvāsmā annādyam dadhāti ||
 agnēstvā sāmraḥjyēnābhiṣiñcāmītyāha |
 ēṣa vā agnēḥ savaḥ |
 tēnaivainā-mabhiṣiñcati |
 indrāsya tvā sāmraḥjyēnābhiṣiñcāmītyāha | 50 (10)

TB 1.3.8.4

indriya-mēvāsmi-nnētēnā dadhāti |
br̥haspatēstvā sāmrḁjyēnābhiṣiñcā-mityāha |
brahma vai dēvānāṃ br̥haspatiḥ | brahmāṇaiṣvainā-mabhiṣiñcati ||
sōmagrahāggścā-vadānīyāni cartvigbhya upā haranti | amumēva tair lōka-
mannāvantam karōti |
surāgrahāggścā-navadānīyāni ca vājasr̥dbhyaḥ |
imamēva tair lōka-mannāvantam karōti |
athō ubhayiṣvēvābhiṣicyatē || vimātham kūrvatē vājasr̥taḥ | 51 (10)

TB 1.3.8.5

indriyasyāvāruddhyai || aniruktābhiḥ prātassavānē stūvatē | aniruktaḥ prajā-
pātiḥ | prajāpātērāptyai | vājāvatībhīr-māddhyāndinē | annam vai vājāḥ
| annāmēvā-vārundhē | śipiviṣṭavātībhi-str̥tīyasavānē | yajñō vai viṣṇuḥ |
paśavaḥ śipiḥ ( ) | yajña ēva paśusu prati tiṣṭhati ||
br̥hadantyaṃ bhavati | antāmēvainagg śriyai gāmayati || 52 (13)
(aśñīyā - dannāsyānasyā vāruddhyā - indrāsyā tvā sāmrḁjyēnābhiṣiñcā
mityāha-vājasr̥taḥ - śipi strīṇi ca) (A8)

|| 1.3.9 anuvākaṃ 9 - atigrāhyāḥ, pañcaindrāḥ ||

TB 1.3.9.1

nṛṣadam tvētyāha | prajā vai nṛn | prajānāmēvaitēnā sūyatē |
druṣadamityāha | vanaspatāyō vai dru | vanaspatīnāmēvai tēnā sūyatē |
bhuvanāsada-mityāha | yadā vai vasiyān bhavāti |
bhuvānamaganniti vai tamāhuḥ |
bhuvānamēvaitēnā gacchati || 53 (10)

TB 1.3.9.2

aphsuṣadam tvā ghṛtasada-mityāha | apāmēvaitēnā ghṛtasyā sūyatē |
vyōmasada-mityāha | yadā vai vasiyān bhavāti |
vyōmāganniti vai tamāhuḥ |
vyōmaiṣvaitēnā gacchati ||
pr̥thiviṣadam tvāṣntarikṣasada-mityāha |

ēṣāmēvaitēnā lōkānāgṃ sūyatē |
tasmād vājapē-yayājī na kaṃ caṇa pratyavārōhati |
apīva hi dēvatānāgṃ sūyatē ( ) | 54 (10)

TB 1.3.9.3

nākaśada-mityāha | yadāvai vasiyān bhavāti |
nākāmaganniti vai tamāhuḥ | nākāmēvaitēnā gacchati || yē grahāḥ pañca-
janīnā ityāha |
pañcajanānā-mēvaitēnā sūyatē || apāgṃ rasamudvāyasa-mityāha |
apāmēvaitēnā rasāsya sūyatē |
sūryāśmigm samābhṛta-mityāha saśukratvāyā || 55 (9)
(gacchati - sūyatē - +navā ca) (A9)

|| 1.3.10 anuvākaṃ 10 - piṇḍapitṛyajñāḥ darśapūrṇamāsabrāhmaṇasēṣaḥ ||

TB 1.3.10.1

indrō vṛtragṃ haṭvā | asūrān parābhāvyā |
sōsmāvāsyāṃ pratyāgacchat |
tē piṭarāḥ pūrvēdyu-rāgacchann |
piṭṛn. yajñōḥgacchat | taṃ dēvāḥ punārayācanta | tamēbhyō na punāradaduḥ
|
tēḥbruvan varāṃ vṛṇāmahai |
athā vaḥ punārdāsyāmaḥ |
asmabhyāmēva pūrvēdyuḥ kriyātā iti | 56 (10)

TB 1.3.10.2

tamēbhyāḥ punāradaduḥ | tasmāt-piṭṛbhyāḥ pūrvēdyuḥ kriyatē | yat piṭṛb-
hyāḥ pūrvēdyuḥ karōti | piṭṛbhyā ēva tad-yajñam niṣkriyā yajāmāṇaḥ
pratānutē ||
sōmāya piṭṛpitāya svadhā nama ityāha |
piṭurēvādhi sōmapīthamavā rundhē |
na hi pitā pramīyamāṇa āhaiṣa sōmapītha iti |
indriyam vai sōmapīthaḥ | indriyamēva sōmapīthamavā-rundhē |
tēnāndriyēnā dvitīyāṃ jāyāmabhyāśñutē || 57 (10)

TB 1.3.10.3

ētaḍ vai brāhmaṇaṃ purā vājaśravaṣā vidāmākraṇṇaḥ | tasmāt tē dvēdvē
jāyē abhyākṣata | ya ēvaṃ vēdā | abhi dvitīyāṃ jāyāmasñutē ||
agnayē kavyavāhānāya svadhā namaḥ ityāha | ya ēva pitṛṇāmagniḥ | taṃ
priṇāti || tisra āhūtīr juhōti || trirnidādhāti || ṣaṭṭh sampādyantē | 58 (10)

TB 1.3.10.4

ṣadvā ṛtavāḥ | ṛtūnēva priṇāti || tūṣṇīm mēkṣāṇa-mādādhāti | asti vā hi
ṣaṭṭha ṛturna vā || dēvān. vai pitṛṇaḥ priṭān |
maṇuṣyāḥ pitarōṣṇu prapīpatē | tisra āhūtīr juhōti | trirnidādhāti | ṣaṭṭh
sampādyantē | ṣadvā ṛtavāḥ | 59 (10)

TB 1.3.10.5

ṛtavāḥ khalu vai dēvāḥ pitarāḥ | ṛtūnēva dēvān pitṛṇaḥ priṇāti | tānprīṭān |
maṇuṣyāḥ pitarōṣṇu prapīpatē || sakṛdācchinnaṃ barhir bhāvati | sakṛdīva
hi pitarāḥ || trirnidādhāti |
ṛtīyē vā itō lōkē pitarāḥ | tānēva priṇāti ||
parāṇāvartatē | 60 (10)

TB 1.3.10.6

hlīkā hi pitarāḥ || oṣmaṇō vyāvṛta upāstē |
ūṣmabhāgā hi pitarāḥ || brahmavādinō vadanti |
prāśyāṃ(3)na prāśyā(3)miti | yat prāśñīyāt | janyamannāmadīyāt | pramāyūkaḥ
syāt | yanna prāśñīyāt | ahaviḥ syāt | 61 (10)

TB 1.3.10.7

pitṛbhya āvr̥ṣcyēta | avāghrēyāmēva |
tannēva prāśītaṃ nēvāprāśītaṃ ||
vīraṃ vā vai pitarāḥ prayantō harānti |
vīraṃ vā dadati | daśāṃ chinatti | harāṇabhāgā hi pitarāḥ | pitṛnēva
niravādayatē ||
uttāra āyūṣi lōmā chindīta | pitṛṇāgg hyētarhi nēdīyāḥ || 62 (10)

TB 1.3.10.8

namāskarōti | namāskārō hi pitṛṇām ||
namō vaḥ pitarō rasāya |
namō vaḥ pitarāḥ śuṣmāya |
namō vaḥ pitarō jīvāyā |

namō vaḥ pitarah svadhāyaḥ |
namō vaḥ pitarō maṇyavē |
namō vaḥ pitarō ghōrāyā | pitārō namō vaḥ |
ya ētasmin lōkē stha | 63 (10)

TB 1.3.10.9

yuṣmāggstēsnu | yēsmillōkē | mām tē nu |
ya ētasmillōkē stha |
yūyaṃ tēṣāṃ vasiṣṭhā bhūyāsta | yēsmillōkē |
aḥam tēṣāṃ vasiṣṭhō bhūyāsamityāha | vasiṣṭhaḥ samānānam bhavati |
ya ēvaṃ vidvān-pitr̥bhyāḥ karōti ||
ēṣa vai mānuṣyānam yajñāḥ | 64 (10)

TB 1.3.10.10

dēvānām vā itārē yajñāḥ |
tēna vā ētat pitrlōkē carati ||
yat pitrbhyāḥ karōti | sa īśvaraḥ pramētōḥ | prajāpatyayarcā punaraiti |
yajñō vai prajāpātiḥ | yajñēnaiva saha punaraiti | na pramāyūkō bhavati
||
pitrlōkē vā ētad-yajāmānaścarati |
yat pitrbhyāḥ karōti ( ) |
sa īśvara ārtimārtōḥ |
prajāpāti-stvāvainaṃ tata unnētumarhatītyāhuḥ |
yat prajāpatyayarcā punaraiti |
prajāpātirēvainaṃ tata unnāyati |
nārtimārcchāti yajāmānaḥ || 65 (15)
(ityā - śñutē - padyantē - padyantē ṣadvā rtavō - vartatēṣ - haviḥ syān -
nēdiyaḥ - stha - yajñō - yajāmānaścarati yat pitrbhyāḥ karōti pañcā ca)
(A10)

prapAtaka kOrvai with starting words of 1 to 10 anuvAkams :-

(dēvāsurā agniṣōmāyōr - dēvā vai yathā darśam - dēvā vai yadanyair
grahair - brahmavādinō nāgniṣṭōmō na - sāvitram - dēvasyāham - tārpyagm
- saptānnāhōmān - nr̥ṣadam - tvēndrō vṛtragm hatvā daśā)

kOrvai with starting words of 1, 11, 21 series of dasinis :-

(dēvāsūrā - vājyēvainaṃ - tasmād vājapēyayājī - dēvasyāhaṃ - vājasyāvāruddhyā-
indriyamēvāsmin. - hlikā hi pītarāḥ pañcāṣṭiḥ)

first and last wōrds of 3rd prapātakam :-

(dēvāsūrā - yajāmānaḥ)

॥ hariḥ oṃ ॥

॥ kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya brāhmaṇē prathamāṣṭakē tṛtīyaḥ prapāṭhakaḥ
samāptaḥ ॥

ōṃ namaḥ paramātmanē, śrī mahāgaṇapatayē namaḥ
śrī gurubhyō namaḥ, haṛiḥ ōṃ

॥ 1.4.1 anuvākaṃ 1 - grahaṇā grahaṇam ॥

T.B. 1.4.1.1

ubhayē vā ētē prajāpātēradhyā-srjyanta | dēvāścāsūrāśca | tāna vyajānāt
| imēśnya imēśnya iti | sa dēvānagṃ sūnākarōt |
tānabhyāṣuṇōt | tān pavitrēṇā-punāt |
tān-parastāt-pavitrāsya-vyagrḥṇāt |
tē grahā abhavann | tadgrahāṇām grahaṭvam | 1 (10)

T.B. 1.4.1.2

dēvatā vā ētā yajāmānasya grhē grhyantē |
yad grahāḥ | vidurēnam dēvāḥ | yasyaivam viduśā ētē grahā grhyantē ॥
ēśā vai sōmaśyāhūtiḥ |
yadūpāgṃśuḥ | sōmēna dēvāgg stārpayāṇiti khalu vai sōmēna yajatē |
yadūpāgṃśum juhōti | sōmēnaiva tad-dēvāgg stārpayati ॥
yadgrahāñjuhōti | 2 (10)

T.B. 1.4.1.3

dēvā ēva tad-dēvān-gacchanti ॥ yaccāmasāñjuhōti | tēnaiṣvānūrūpēṇa ya-
jāmānaḥ suvargaṃ lōkamēti ॥
kiṃ nvētaḍagrā āsīdityāhuḥ | yat pātrāṇiti |
iyam vā ētaḍagrā āsīt | mṛṇmayāṇi vā ētānyāsann | tairdēvā na vyāvṛtā-
magacchann |
ta ētāni dārumayāṇi pātrāṇya-paśyann |
tānyākurvata | 3 (10)

T.B. 1.4.1.4

tairvai tē vyāvṛtā-magacchann |
yad-dārumayāṇi pātrāṇi bhavānti |
vyāvṛtāmēva tair yajāmānō gacchati ॥
yāni dārumayāṇi pātrāṇi bhavānti |
amumēva tair-lōka-mābhijāyati | yāni mṛṇmayāṇi |

imamēva tair-lōka-mābhijāyati ॥
brahṃavādinō vadanti ।
kāscatāśraḥ sthālīrvāyavyāḥ sōmagrahaṇīriti ।
dēvā vai pṛśṇīmaduhrann । 4 (10)

T.B. 1.4.1.5

tasyā ētē stanā āsann । iyaṃ vai pṛśṇīḥ ।
tāmādityā ādityasthālyā catuṣpadaḥ paśūnaduhrann । yadādityasthālī bhavāti
।
catuṣpada ēva tayā paśūn.
yajāmāna imāṃ dūhē ।
tāmindrā ukthyasthālyēndriya-māduhat । yadukthyasthālī bhavāti ।
indriyamēva tayā yajāmāna imāṃ dūhē ।
tāṃ viśvē dēvā āgrayaṇasthālyōrjā-maduhrann ।
yadāgrayaṇasthālī bhavāti ( ) । 5 (10)

T.B. 1.4.1.6

ūrjāmēva tayā yajāmāna imāṃ dūhē ।
tāṃ mānuṣyād dhruvasthālyā ṣṣyūraduhrann । yaddhrūvasthālī bhavāti ।
āyūrēva tayā yajāmāna imāṃ dūhē ।
sthālyā gr̥hṇāti । vāyavyēna juhōti । tasmādanyēna pātrēna paśūn dūhanti
।
anyēna pratigr̥hṇanti ।
athō vyāvṛtamēva tad-yajāmānō gacchati ॥ 6 (9)
(grahatvaṃ - grahān juhōtyā-kurva-tāduhṛan-nāgrayaṇasthālī bhavāti-+navā
ca) (A1)

॥ 1.4.2 anuvākaṃ 2 - sōtrāmaṇīsēṣā mantrāḥ ॥

T.B. 1.4.2.1

yuvagṃ surāmāmaśvinā । namūcāvāṣsurē sacā । vipipānā śubhaspatī ।
indraṃ karmāsvāvatam ॥ puṭramīva pītarāvaśvinōbhā ।
indrāvātāṃ karmāṇā daḡṃsanābhiḥ ।
yath surāmaṃ vyapibāḥ śacībhiḥ । sarāsvatī tvā maghavannabhīṣṇāt ॥
ahāvyaḡnē havirāsyē tē ।
srucīvā ghṛtaṃ camū īva sōmah । 7 (10)

T.B. 1.4.2.2

vājāsanigṃ rayimaśmē suvīrām | praśastam dhēhi yaśasam bṛhantām ||
yasminnaśvāsa ṛṣabhāsā ukṣaṇaḥ |
vaśā mēṣā āvasṛṣṭāsa āhūtāḥ |
kīlālapē sōmaprṣṭhāya vēdhasē | hṛdāmatim jānaya cārūmagṇayē ||
nānā hi vām dēvahitaḡm sadō miṭam |
mā sagṃsṛkṣāthām paramē vyōmann |
surā tvamasī śuṣmiṇī sōmā ēṣaḥ |
mā mā higṃsīḥ svām yōnimāviśann | 8 (10)

T.B. 1.4.2.3

yadatrā śiṣṭagṃ rasiṇaḥ sutasyā |
yadindrō apibacchacībhiḥ |
ahaṃ tadāsyā manāsā śivēnā |
sōmagṃ rājānamiha bhākṣayāmi ||
dvē sṛutī āsrṇavam pitṛṇām |
ahaṃ dēvānāmuṭa martyānām |
tābhyāmidam viśvam bhuvānagṃ samēti | antarā pūrvamapāram ca kētum
||
yastē dēva varuṇa gāyatrachāndāḥ pāsāḥ |
taṃ tā ētēnāvāyajē || 9 (10)

T.B. 1.4.2.4

yastē dēva varuṇa triṣṭupchāndāḥ pāsāḥ |
taṃ tā ētēnāvāyajē |
yastē dēva varuṇa jagātīchāndāḥ pāsāḥ |
taṃ tā ētēnāvāyajē ||
sōmō vā ētasyā rājyamādattē |
yō rājā san rājyō vā sōmēna yajātē |
dēvasuvāmētāni havīgṃṣī bhavanti |
ētāvāntō vai dēvānāgṃ savāḥ |
ta ēvāsmāi savān prayācchanti |
ta ēnam punaḥ suvantē rājyāyā ( ) |
dēvasū rājā bhavati || 10 (11)
(sōmā - āviśan. - yājē - rājyāyaikam ca) (A2)

T.B. 1.4.3.1

udāsthād-dēvyadītir-viśvarūpī | āyūryajñapātāvadhāt | indrāya kṛṇvatī bhāgam
| mītrāya varuṇāya ca || iyaṃ vā āgnihōtrī |
iyaṃ vā ētasya niśīdati | yasyāgnihōtrī niśīdati | tāmutthāpayēt | udāsthād-
dēvyadītirīti | iyaṃ vai dēvyadītiḥ | 11 (10)

T.B. 1.4.3.2

imāmēvāsmā utthāpayati || āyūryajñapātāvadhādityāha |
āyūrēvāsmīn dadhāti || indrāya kṛṇvatī bhāgam mītrāya varuṇāya cētyāha
|
yathā yajurēvaitat || avartim vā ēśaitasyā pāpmānaṃ pratikhyāya niśīdati
|
yasyāgnihōtryupāsṛṣṭā niśīdati |
tāṃ dugdhvā brāhmaṇāyā dadyāt |
yasyānnaṃ nādyāt |
avartimēvāsmīn pāpmānaṃ pratimuñcati || 12 (10)

T.B. 1.4.3.3

dugdhvā dādāti |
na hyadrṣṭā dakṣiṇā dīyatē ||
pṛthivīm vā ētasya payaḥ praviśati |
yasyāgnihōtraṃ duhyamānagg skandāti ||
yadadya dugdham pṛthivīmasakta |
yadōśadhī-rāpyasārad-yadāpāḥ |
payō gṛhēṣu payō aghniyāsū |
payō vaṭhsēṣu payō astu tanmayītyāha |
payā ēvātman gṛhēṣu paśuṣū dhattē ||
apa upāsṛjati | 13 (10)

T.B. 1.4.3.4

adbhirēvainādāpnōti ||
yō vai yajñasyārtēnānārtagṃ sagṃ sṛjati |
ubhē vai tē tarhyārcchātaḥ |
ārcchāti khalu vā ētadāgnihōtraṃ |
yad-duhyamānagg skandāti | yadābhiduhyāt |
ārtēnānārtam yajñasya sagṃsṛjēt |
tadēva yādṛkkīdṛkcā hōtavyām |
athānyām dugdhvā punār-hōtavyām |
anārtēnaiivārtam yajñasya niṣkārōti || 14 (10)

T.B. 1.4.3.5

yad-yuddrútasya skandēt |

yat tatōshútvā punārēyāt | yajñam vicchindyāt | yatra skandēt | tanniṣadya
punārgṛhṇiyāt |

yatraiva skandāti | tata ēvainat-punārgṛhṇāti |

tadēva yādr̥k-kīdr̥kca hōtavyām | athānyām dugdhvā punār-hōtavyām |
anārtēnaiivartam yajñasya niṣkārōti || 15 (10)

T.B. 1.4.3.6

vi vā ētasyā yajñāschidyatē | yasyāgnihōtrēśdhiśritē svāntarā dhāvāti |
rudraḥ khalu vā ēṣaḥ |

yadagniḥ | yad-gāmānvatyāvartayēt |

rudrāyā paśū-napīdaddhyāt |

apaśur-yajāmānaḥ syāt | yadapō śnvatiṣiñcēt | anādyā-magnērāpāḥ | anādyamāb
mapīdaddhyāt ( ) | gārhāpatyād-bhasmādāyā |

īdam viṣṇur-vicākrama itī vaiṣṇavyarcā śśhāvanīyādhvagnm sayannudrāvēt
|

yajñō vai viṣṇuḥ | yajñēnaiva yajñagnm
santānōti |

bhasmānā padamapīvapati śāntyai || 16 (15)

(vai dēvyadītir - muñcati - sṛjati - karōti - karōtyā - bhyāmapīdaddhyāt
pañcā ca) (A3)

|| 1.4.4 anuvākam 4 - agniprāyaścittam agnihōtrē ||

T.B. 1.4.4.1

ni vā ētasyāhavanīyō gārhāpatyam kāmayatē |

ni gārhāpatya āhavanīyām | yasyāgnimanūddhṛtagm sūryōsbhinimrōcāti |
darbhēṇa hirānyam prabaddhya purastāddharēt | athāgnim | athāgnihō-
tram |

yaddhirānyam purastāddharāti | jyōtirvai hirānyam |

jyōtirēvainam paśyan-nuddhārati |

yadagnim pūrvagnm haratyathā-gnihōtram | 17 (10)

T.B. 1.4.4.2

bhāgadhēyēnaiṽainam̐ praṇāyati ॥
 brāhmaṇa ārṣeya uddhārēt |
 brāhmaṇō vai sarvā dēvatāḥ |
 sarvābhirēṽainam̐ dēvatābhiruddhārati ॥
 aṅnihōtra-mūpasā-dyātamitō-rāsīta |
 vrātamēva haṭamanū mriyatē ॥
 antam̐ vā ēṣa ātmanō gacchati | yastāmyāti |
 antāmēṣa yajñasya gacchati |
 yasyāgnimanūddhṛtagm̐ sūryōṣbhinimrōcāti | 18 (10)

T.B. 1.4.4.3

punaḥ samanyā juhōti | antēnaiṽantam̐ yajñasya niṣkārōti ॥
 varuṇō vā ētasyā yajñam̐ gr̥hṇāti |
 yasyāgni-manūddhṛtagm̐ sūryōṣbhinimrōcāti |
 vāruṇam̐ carum̐ nirvāpēt |
 tēnaiṽa yajñam̐ niṣkr̥ṇītē ॥
 ni vā ētasyāhavanīyō gārhapatyam̐ kāmayatē |
 ni gārhapatya āhavanīyām̐ | yasyāgni-manūddhṛtagm̐ sūryōṣbhyūdētī |
 caturgr̥hīta-mājyam̐ purastāddharēt | 19 (10)

T.B. 1.4.4.4

athāgnim̐ | athāgnihōtram̐ |
 yadājyam̐ purastāddharāti |
 ētadvā agnēḥ priyam̐ dhāmā | yadājyam̐ | priyēnaiṽainam̐ dhāmnā samārd-
 dhayati |
 yadāgnim̐ pūrvagm̐ haratyathā-gnihōtram̐ | bhāgadhēyēnaiṽainam̐ praṇāy-
 ati |
 brāhmaṇa ārṣeya uddhārēt |
 brāhmaṇō vai sarvā dēvatāḥ | 20 (10)

T.B. 1.4.4.5

sarvābhirēṽainam̐ dēvatābhiruddhārati ॥
 parācī vā ētasmai vyūcchantī vyūcchati |
 yasyāgni-manūddhṛtagm̐ sūryōṣbhyūdētī |
 uṣāḥ kētunā juṣatām̐ | yajñam̐ dēvēbhirinvitam̐ |
 dēvēbhyō madhūmattamagg svāhētī pratyāñ-ṇiṣadyājyēna juhuyāt |
 praṭicīmēvāsmāi vivāsayati ॥
 aṅnihōtra-mūpasādyātamitō-rāsīta |
 vrātamēva haṭamanū mriyatē |

antaṃ vā ēṣa ātmanō gacchati | 21 (10)

T.B. 1.4.4.6

yastāmyāti | antāmēṣa yajñasyā gacchati |
yasyāgni-manúddhṛtagm sūryōsbhyúdeti | punāḥ samanyā juhōti |
antēnaiivāntaṃ yajñasya niškārōti |
mitrō vā ētasyā yajñaṃ gr̥hṇāti |
yasyāgni-manúddhṛtagm sūryōsbhyúdeti | maitraṃ caruṃ nirvāpēt |
tēnaiiva yajñaṃ niṣkr̥ṇītē ||
yasyā-havanīyēśnūdvātē gārhapatya udvāyēt | 22 (10)

T.B. 1.4.4.7

yadāhavanīya-manúdvāpya gārhapatyaṃ
manthēt | vicchīndyāt | bhrātr̥vyamasmai janayēt |
yadvai yajñasyā vāstavyaṃ kriyatē |
tadanū rudrōśvacarati | yat pūrvā-manvavasyēt |
vāstavyā-magnimupāsīta | rudrōśsya paśūn ghātūkaḥ syāt | āhavanīyā-
mudvāpyā | gārhapatyaṃ manthēt || 23 (10)

T.B. 1.4.4.8

itaḥ prāthamaṃ jājñē agniḥ |
svādyōnēradhī jātavēdāḥ |
sa gāyatriyā triṣṭubhā jagātyā |
dēvēbhyō havyaṃ vāhatu prajānanniti |
chandōbhirēvainaḡḡ svādyōnēḥ prajānayati || gārhapatyaṃ manthati |
gārhapatyaṃ vā anvāhitāgnēḥ paśava upā tiṣṭhantē | sa yadudvāyāti |
tadanū paśavōśpakrāmanti | iṣē rayyai rāmasva | 24 (10)

T.B. 1.4.4.9

sahāsē dyumnāyā | ūrjē patyāyētyāha |
paśavō vai rayiḥ | paśūnēvāsmāi ramayati || sārāsvatāu tvōthsau samind-
hātāmityāha |
ṛkh sāmē vai sārāsvatāvuthsau |
ṛkh-sāmābhyāmēvainaḡḡ samindhē ||
samrāḍasi virāḍasītyāha |
rathantaram vai samrāt | bṛhad-virāt | 25 (10)

T.B. 1.4.4.10

tābhyāmēvainaḡm samindhē || vajrō vai cakram |
 vajrō vā ētasyā yajñam vicchinatti |
 yasyānō vā rathō vāṣntarāṣgnī yāti | āhavanīyā-mudvāpyā |
 gārhāpatyā-duddhārēt |
 yadāgnē pūrvam prabhṛtam padagm hi tē |
 sūryāsyā raśmīna-nvātātānā |
 tatrā rayiṣṭhāmanu sambhāraitam |
 sam nah sṛja sumatyā vājavyēti ( ) | 26 (10)

T.B. 1.4.4.11

pūrvēnaiivāsyā yajñēnā yajñamanu sam tānōti ||
 tvamāgnē saprathā asītyāha | agniḥ sarvā dēvatāḥ | dēvatābhirēva yajñagm
 sam tānōti ||
 agnayē pathikṛtē purōdāsāmaṣṭākāpālam nirvāpēt | agnimēva pāthikṛtagg
 svēnā bhāgadhēyēnōpā dhāvati |
 sa ēvainam yajñiyam panthāmapī-nayati |
 anaḍvān-dakṣiṇā | vahī hyēṣa samṛddhyai || 27 (9)
 (haratyathāgnihōtram - nimirōcāti - harēd - dēvatā - gaccha - tyudvāyēn-
 manthēd-ramasva-brhad virāḍ-iti-navā ca) (A4)

Special kOrvai

(ni vai pūrvam trīṇi nimirōcāti darbhēṇa yaddhirāṇyamagnihōtram punar-
 varuṇō
 vāruṇam ni vā ētasyābhyūdēti caturgrhītamājyam yadājyam parācyuṣāḥ
 punārmitrō mētram yasyāhavanīyēṣnūdvatē gārhāpatyō yadvai manthēdud-
 dhārēt)

|| 1.4.5 anuvākam 5 - sōmātirēkaprāyaścittam ||

T.B. 1.4.5.1

yasyā prātassavanē sōmōṣtiricyātē |
 mādध्यāndinaḡm savānam kāmāyāmānō-ṣbhyatiricyātē |
 gaurddhāyati marutāmiti dhayādvatīṣu kurvanti | hinasti vai sandhyadhī-
 tam |
 sandhīva khalu vā ētat | yath savāna syātiricyātē |

yaddhayádvatīṣu kurvanti | sandhēḥ śāntyaiḥ ||
gāyatragn̄ sāmā bhavati pañcadaśaḥ stōmah̄ |
tēnaiṣa prātassavanānnayanti || 28 (10)

T.B. 1.4.5.2

marutvatīṣu kurvanti | tēnaiṣa mādhyāndināth-savanānnayanti ||
hōtūśca maśamanūnnāyantē | hōtāśnūśagṃsati |
madhyata ēva yajñagn̄ samādādhāti ||
yasya mādhyāndinē savanē sōmōstiricyatē |
ādityaṃ tr̄tīyasavanam̄ kāmāyāmānō-śbhyatiricyatē | gaurivītagṃ sāmā
bhavati |
atiriktam̄ vai gaurivītam̄ |
atiriktam̄ yath savanasyā-tiricyatē | 29 (10)

T.B. 1.4.5.3

atiriktasya śāntyaiḥ ||
banmahāgn̄ āsi sūryētī kurvanti |
yasyaivādityasya savanasya kāmēnātiricyatē |
tēnavainam̄ kāmēna samārddhayanti || gaurivītagṃ sāmā bhavati |
tēnaiṣa mādhyāndināth-savanānnayanti || saptadaśaḥ stōmah̄ |
tēnaiṣa tr̄tīyasavanānnayanti || hōtūścamāśamanūnnāyantē |
hōtāśnūśagṃ sati | 30 (10)

T.B. 1.4.5.4

madhyata ēva yajñagn̄ samādādhāti ||
yasya tr̄tīyasavanē sōmōstiricyēta |
ukthyam̄ kurvīta | yasyōkthyēstiricyēta |
atirātram̄ kurvīta | yasyā-tirātrēstiricyatē |
tattvai dūsprajñānam̄ |
yajāmānam̄ vā ētat paśavā āsāhyā yanti | br̄hath sāmā bhavati |
br̄hadvā imām̄ lōkān dādihāra ( ) |
bārhatāḥ paśavāḥ |
br̄hataivāsmāi paśūn dādihāra || śipivīṣṭavātīṣu kurvanti |
śipivīṣṭō vai dēvānām̄ puṣtam̄ | puṣtyaivainagn̄ samārddhayanti ||
hōtūścamāśamanūnnāyantē | hōtāśnūśagṃsati |
madhyata ēva yajñagn̄ samādādhāti || 31 (18)
(yanti - savanasyātiricyatē - śagṃsati - dādihārāṣṭau cā) (A5)

T.B. 1.4.6.1

ēkaikō vai janatāyā-mindrāḥ |
 ēkaṃ vā ētāvindrāmabhi sagṃsunuṭaḥ |
 yau dvau sagṃsunuṭaḥ | prajāpātīrvā ēṣa vitāyatē | yad-yajñāḥ |
 tasya grāvāṅṅ dantāḥ |
 anyataram vā etē sagṃsunvatōr-nirbāphsati |
 pūrvēnōpasṛtyā dēvatā ityāhuḥ | pūrvōpasṛtasya vai śrēyān bhavati |
 ētīvāntyajyāni bhavāntya-bhijītyai || 32 (10)

T.B. 1.4.6.2

marutvātīḥ pratipadāḥ |
 marutō vai dēvānā-mapārājita-māyatānam |
 dēvānā-mēvāpārājita āyatānē yatatē ||
 ubhē br̥hadrathantare bhāvataḥ |
 iyaṃ vāva rāthantaram | asau br̥hat | ābhyāmēvainā-māntarēti |
 vācaśca manāsaśca | prāṅāccā-pānāccā | divāśca pṛthivyāśca | 33 (10)

T.B. 1.4.6.3

sarvāsmād-vittād-vēdyāt ||
 abhivartō brāhmasāmaṃ bhāvati |
 suvargasyā lōkasyā-bhivṛtītyai || abhijid-bhāvati |
 suvargasyā lōkasyā-bhijītyai | viśvajid-bhāvati |
 viśvāsyā jītyai || yasya bhūyāgṃsō yajñakratava ityāhuḥ | sa dēvatā vṛṅkta
 itī | yadyāgniṣṭōmaḥ sōmāḥ parastāth-syāt | 34 (10)

T.B. 1.4.6.4

ukthyāṃ kurvīta | yadyukthyāḥ syāt |
 atirātram kūrīta |
 yajñakratubhī-rēvāsyā dēvatā vṛṅktē ||
 yō vai chandōbhi-rabhībhavāti |
 sa sagṃ sunvatō-rābhībhavāti |
 samvēśāyā tvōpavēśāya-tvētyāha |
 chandāgṃsi vai sāmvēśa upavēśaḥ |
 chandōbhirēvāsyā chandāgṃsya-bhibhāvati ||
 iṣṭargō vā ṛtvijā-madhvaryuḥ | 35 (10)

T.B. 1.4.6.5

iṣṭargaḥ khalu vai pūrvōsr̥ṣṭuḥ kṣīyatē | prāṇāpānau mṛtyōrmā pātamityāha
|
prāṇāpānayōrēva śrāyatē |
prāṇāpānau mā mā hāsiṣṭamityāha |
nainam purāssyūṣaḥ prāṇāpānau jāhitaḥ ||
ārtim vā ētē niyānti |
yēṣāṃ dīkṣitānāṃ pramīyatē |
taṃ yadāvavarjēyuh |
krūrakṛtāmivaiṣāṃ lōkaḥ syāt |
āhāra dahēti brūyāt | 36 (10)

T.B. 1.4.6.6

taṃ dākṣiṇātō vēdyai nidhāyā |
sarparājñiyā rgbhiḥ stūyuh |
iyam vai sarpātō rājñī | asyā ēvainam parīdadati || vyṛddham tadityāhuḥ |
yath stuta-manānuśasta-miti |
hōtā prathamah prācīnāvītī mārjāliyam pariāt | yāmīrānu-bruvann | sar-
parājñīnām kīrtayēt | ubhayōrēvainam lōkayōḥ parīdadati | 37 (10)

T.B. 1.4.6.7

athō dhuvantyēvainam | athō nyēvāsmaī hnuvatē || triḥ pariānti | trayā
imē lōkāḥ | ēbhya ēvainam lōkēbhyō dhuvatē | triḥ punaḥ pariānti |
ṣatth sampādyantē | ṣadvā ṛtavāḥ | ṛtubhīrēvainam dhuvatē ||
agna āyūgṃṣi pavasa iti pratipadam kurvīrann ( ) |
rathantarāsāmaīṣāgṃ sōmah syāt | āyūrēvātman-dādhatē |
athō pāpmānāmēva vijahātō yanti || 38 (13) (abhijityai - pṛthivyāśca - syā -
dādhvaryur - brūyāl - lōkayōḥ parīdadati - kurvaragg strīṇī ca) (A6)

|| 1.4.7 anuvākam 7 - yūpavirōhaṇādiprāyaścittam ||

T.B. 1.4.7.1

asuryam vā ētasmād-varṇam kṛtvā | paśavō vīryā-mapākrāmanti |
yasya yūpō virōhāti |

tvāṣṭraṃ bāhurūpa-mālābhēta |
tvaṣṭā vai rūpāṇāmīśē | ya ēva rūpāṇāmīśē |
sōṣmin paśūn. vīryaṃ yacchati |
nāsmāt-paśavō vīryā-mapākrānti ||
ārtiṃ vā ētē niyānti |
yēṣāṃ dīkṣitānā-magni-ruḍvāyāti | 39 (10)

T.B. 1.4.7.2

yadāhavanīyā udvāyēt | yattam manthēt |
vicchīndyāt | bhrātrīvyamasmai janayēt |
yadāhavanīyā udvāyēt | āgnīddhrā-duddhārēt |
yadāgnīddhra udvāyēt | gārhapatyā-duddhārēt |
yad gārhapatyā udvāyēt |
atā ēva punar manthēt | 40 (10)

T.B. 1.4.7.3

atra vāva sa nilāyatē |
yatra khalu vai nilīna-muttamaṃ paśyānti |
tadēna-micchanti || yasmād-dārōrudvāyēt | tasyāraṇī kuryāt | krūmukamapī
kuryāt |
ēṣā vā agnēḥ priyā tanūḥ | yat-krūmukaḥ |
priyayaivaināṃ tanuvā samārddhayati || gārhapatyam manthati | 41 (10)

T.B. 1.4.7.4

gārhapatyō vā agnēryōniḥ |
svādēvainaṃ yōnēr-janayati |
nāsmāi bhrātrīvyam janayati ||
yasya sōmā upadasyēt |
suvarṇaḡṃ hirāṇyaṃ dvēdhā vicchidyā | rjīṣēṣnyadādhūnyāt |
juhuyādanyat | sōmāmēvā-bhiṣuṇōti |
sōmāṃ juhōti || sōmāsyā vā abhiṣūyamāṇasya priyā tanū-rudākrāmat | 42
(10)

T.B. 1.4.7.5

tath suvarṇaḡṃ hirāṇya-mabhavat |
yath suvarṇaḡṃ hirāṇyaṃ kurvantī |
priyayaivaināṃ tanuvā samārddhayanti || yasyākrītaḡṃ sōmā-mapaharēyuh
|
krīṇīyādēva | saiva tataḥ prāyāścittiḥ ||

yasyá krītamāpāharēyuh |
ādārāggścā phālgunāni cābhiṣuṇuyāt |
gāyatrī yagṃ sōmamāhārat |
tasya yōṣgmśuḥ parāṣpātat | 43 (10)

T.B. 1.4.7.6

ta ādārā ābhavann | indrō vṛtramāhann |
tasyā valkaḥ parāṣpātat |
tāni phālgunānyābhavann | paśavō vai phālgunāni |
paśavaḥ sōmō rājā | yadādārāggścā phālgunāni cābhiṣuṇōti |
sōmāmēva rājānamābhiṣuṇōti ||
śṛtēnā prātassavanē śriṇiyāt |
dadhnā madhyandinē | 44 (10)

T.B. 1.4.7.7

nītamīsrēnā tṛtīyasavanē |
agiṣṭōmaḥ sōmāḥ syād rathantarāsāmā |
ya ēvartvijō vṛtāḥ syuh | ta ēnam yājayēyuh |
ēkām gām dakṣiṇām dadyāttēbhyā ēva |
punaḥ sōmam kriṇiyāt |
yajñēnaiiva tad-yajña-micchati |
saiva tataḥ prāyāścittiḥ ||
sarvābhyō vā ēṣa dēvatābhyaḥ sarvēbhyaḥ pṛṣṭhēbhyā ātmāna-māguratē |
yaḥ satrāyāguratē ( ) | ētāvān-khalu vai puruṣaḥ | yāvādasya vīttam |
sarvavēdasēnā yajēta | sarvāpṛṣṭhōṣya sōmāḥ syāt |
sarvābhya ēva dēvatābhyaḥ sarvēbhyaḥ pṛṣṭhēbhyā ātmānaṃ niṣkriṇītē ||
45 (15)
(udvāyāti - manthēn - mantha - tyakrāmat - parāṣpātan - madhyandina -
āguratē pañcā ca) (A7)

|| 1.4.8 anuvākaṃ 8 - pāvamānīmantrāḥ (smārtē śñānādaḥ mārjanārthāśca) ||

T.B. 1.4.8.1

pavāmānaḥ suvarjanaḥ | pavitrēṇa vicārṣaṇiḥ | yaḥ pōtā sa pūnātu mā ||
punantu mā dēvajanaḥ | punantu manā vō dhiyā | punantu viśvā āyavaḥ

॥
jātāvēdaḥ pavitrāvāt | pavitrēṇa punāhi mā | śukrēṇā dēva dīdyāt |
agnē kratvā kratūgṃ ranū || 46 (10)

T.B. 1.4.8.2

yattē pavitrā-marciṣi | agnē vitātamantarā | brahma tēnā punīmahē ||
ubhābhyāṃ dēva savitaḥ |
pavitrēṇa savēnā ca | idam brahmā punīmahē ||
vaiśvadēvī pūnatī dēvyāgāt | yasyai bahvī-stanuvō vītapr̥sthāḥ |
tayā madāntaḥ sadhamādyēṣu |
vayagg syāma patāyō rayīnām || 47 (10)

T.B. 1.4.8.3

vaiśvānarō rāsmibhirmā punātu |
vātāḥ prāṇēnēṣirō māyōbhūḥ |
dyāvapr̥thivī payāsā payōbhiḥ |
rtāvārī yajñiyē mā punītām ||
brhadbhiḥ savitāstrbhiḥ |
varṣiṣṭhair dēva manmābhiḥ |
agnē dakṣaiḥ punāhi mā || yēnā dēvā apūnata | yēnāpō divyaṃ kaśāḥ |
tēnā divyēṇa brahmaṇā | 48 (10)

T.B. 1.4.8.4

idam brahmā punīmahē || yaḥ pāvamānīraddhyēti | ṛṣibhiḥ sambhṛtagṃ
rasām |
sarvagṃ sa pūtamāsñāti |
svadītaṃ mātarīsvānā ||
pāvamānīryō addhyēti | ṛṣibhiḥ sambhṛtagṃ rasām | tasmai sarāsvatī duhē
|
kṣīragṃ sarpir-madhūdakam ||
pāvamāniḥ svastyayāniḥ | 49 (10)

T.B. 1.4.8.5

sudughā hi payāsvatīḥ |
ṛṣibhiḥ sambhṛtō rasāḥ |
brāhmaṇēṣvamṛtagṃ hitam ||
pāvamānīr dīśantu naḥ |
imaṃ lōkamathō amum |
kāmānth samārdhayantu naḥ |

dēvīr dēvaiḥ samābhṛtāḥ ॥
pāvamānīḥ svastyayanīḥ ।
sudughāhi ghṛtaścutāḥ ।
ṛṣibhiḥ sambhṛtō rasāḥ । 50 (10)

T.B. 1.4.8.6

brāhmaṇēṣvamṛtagṃ hitam ॥
yēnā dēvāḥ pavitrēṇa ।
ātmānam punatē sadā । tēnā sahasrādhārēṇa । pāvamānyaḥ pūnantu mā
॥
prājāpatyaṃ pavitrām ।
śatōdyāmagṃ hiraṇmayām । tēnā brahma
vidō vāyam । pūtaṃ brahmā punīmahē ॥
indrāḥ sunītī saha mā punātu ( ) ।
sōmāḥ svastyā varuṇaḥ
samīcyā । yamō rājā pramṛṇābhiḥ punātu mā ।
jātavēdā mōrjayāntyā punātu ॥ 51 (13)
(anū - rayīnām - brahmānā - svastyayanīḥ - sudughā hi ghṛtaścuta ṛṣibhiḥ
sambhṛtō rasāḥ - punātu trīṇi ca) (A8)

॥ 1.4.9 anuvākaṃ 9 - rājasūyagatacāturmāsyaśēṣaḥ ॥

T.B. 1.4.9.1

prajā vai satramāṣata tapastapyāmānā ajūhvatīḥ ।
dēvā āpaśyaṃ camasaṃ ghṛtasyā pūrṇagg svadhām । tamupōdātiṣṭhanta-
mājuhavuh । tēnārdhamāsa ūrjamavārundhata ।
tasmādarddhamāṣē dēvā ijyantē ॥
pitarōṣpaśyaṃ camasaṃ ghṛtasyā pūrṇagg svadhām । tamupōdātiṣṭhanta-
mājuhavuh ।
tēnā māsyūrjamavārundhata ।
tasmān māsi pitrbhyaḥ kriyatē ।
maṇuṣyā āpaśyaṃ camasaṃ ghṛtasyā pūrṇagg svadhām । 52 (10)

T.B. 1.4.9.2

tamupōdātiṣṭhanta-mājuhavuh ।

tēnā-dvayīmūrjamavārundhata |
 tasmād-dvirahnō-manuṣyēbhyā upāhriyatē | prātaścā sāyam ca | paśavōṣ-
 paśyam camasaṃ ghṛtasyā pūrṇagg svadhām |
 tamupōdātiṣṭhanta-mājuhavuḥ |
 tēnā-trayīmūrjamavā-rundhata |
 tasmāt trirahnāḥ paśavaḥ prērātē | prātassāgamvē sāyam |
 asūrā apaśyam camasaṃ ghṛtasyā pūrṇagg svadhām | 53 (10)

T.B. 1.4.9.3

tamupōdātiṣṭhanta-mājuhavuḥ |
 tēnā samvathsara ūrjamavā-rundhata ||
 tē dēvā āmanyanta | amī vā idamābhūvann | yadvayaggsma iti |
 ta ētāni cātur-māsyānyāpaśyann | tāni nirāvapann |
 tairēvaisāṃ tāmūrjamavṛñjata | tatō dēvā abhāvann | parāṣsūrāḥ || 54 (10)

T.B. 1.4.9.4

yad-yajātē | yāmēva dēvā ūrjamāvārundhata |
 tāṃ tēnā-vārundhē | yat pītṛbhyāḥ karōti |
 yāmēva pītara ūrjamāvā-rundhata |
 tāṃ tēnā-vārundhē | yadāvasathēṣnnaḡm harānti |
 yāmēva mānuṣyā ūrjamāvā-rundhata |
 tāṃ tēnā-vārundhē | yad dakṣiṇāṃ dadāti | 55 (10)

T.B. 1.4.9.5

yāmēva paśava ūrjamāvā-rundhata |
 tāṃ tēnā-vārundhē | yaccātur-māsyair-yajātē | yāmēvāsūrā ūrjama-vārundhata
 |
 tāṃ tēnā-vārundhē | bhavātyātmanā |
 parāṣsya bhrātṛvyō bhavati ||
 virājō vā ēṣā vikrāntiḥ | yaccātur-māsyāni |
 vaiśvadēvēmāsmillōkē pratyātiṣṭhat ( ) | varuṇa praghāsai-rantarikṣē |
 sākamēdhai-ramuṣmillōkē |
 ēṣa ha tvāvaitath sarvāṃ bhavati |
 ya ēvaṃ vidvāggścātur-māsyair yajātē || 56 (14)
 (mānuṣyā apaśyañcamasaṃ ghṛtasyā pūrṇagg svadhā-masūrā apaśyañca-
 masaṃ ghṛtasyā pūrṇagg svadhā-masūrā-dadā-tyatiṣṭha ccatvāri ca) (A9)

T.B. 1.4.10.1

agnirvāva saṃvathsaraḥ |
 ādityaḥ parivathsaraḥ | candramā idāvathsaraḥ |
 vāyu-rānuvathsaraḥ || yad-vaiśvadēvēṇa yajātē |
 agnimēva tath saṃvathsara-māpnōti | tasmād-vaiśvadēvēṇa yajāmānaḥ |
 saṃvathsarīṅgḡ svasti-māsāsta ityāsāsita ||
 yad-varuṇa praghāsair-yajātē |
 ādityamēva tat parivathsara-māpnōti | 57 (10)

T.B. 1.4.10.2

tasmād-varuṇa-praghāsair yajāmānaḥ |
 parivathsarīṅgḡ svasti-māsāsta ityāsāsita |
 yath sākamēdhair-yajātē | candramāsamēva tadidāvathsara-māpnōti |
 tasmāth sākamēdhair-yajāmānaḥ |
 idāvathsarīṅgḡ svasti-māsāsta ityāsāsita ||
 yat pitṛ yajñēna yajātē |
 dēvānēva tadanvavāsyati ||
 atha vā āsya vāyuścā-nuvathsaraścā prītāvucchiṣyētē |
 yacchūnāsīrīyēṇa yajātē | 58 (10)

T.B. 1.4.10.3

vāyumēva tadānuvathsara-māpnōti |
 tasmā-cchunāsīrīyēṇa yajāmānaḥ |
 anuvathsarīṅgḡ svasti-māsāsta ityāsāsita ||
 saṃvathsaram vā ēṣa iphsatītyāhuḥ | yaścātur-māsyair yajāta iti |
 ēṣa ha tvai sāvamthsara-māpnōti |
 ya ēvaṃ vidvāgg ścāturmāsyair-yajātē ||
 viśvē dēvāḥ samāyajanta | tēsgnimēvāyajanta |
 ta ētam lōkamājayann | 59 (10)

T.B. 1.4.10.4

yasminnagniḥ | yad-vaiśvadēvēṇa yajātē | ētamēva lōkaṃ jāyati |
 yasminnagniḥ | agnērēva sāyūjyamupaīti ||
 yadā vaiśvadēvēṇa yajātē |
 atha saṃvathsarasya grhapāti-māpnōti |

yadā sām̐vathsarasyā gr̥hapāti-māpnōtī |
athā sahasrayājīnā-māpnōtī |
yadā sāhasrayājīnā-māpnōtī | 60 (10)

T.B. 1.4.10.5

athā gr̥hamēdhinā-māpnōtī |
yadā gr̥hamēdhinā-māpnōtī |
athāgnir bhāvati | yadāsgnir bhavāti | atha gaurbhāvati |
ēṣā vai vaiśvadēvasya mātrā |
ētad-vā ētēṣāmavamam |
atōstō vā uttārāṇi śrēyāgṃsi bhavanti |
yad-viśvē dēvāḥ samayājanta |
tad-vaiśvadēvasyā vaiśvadēvatvam || 61 (10)

T.B. 1.4.10.6

athādityō varuṇagṃ rājānam varuṇa praghāsairāyajata | sa ētam lōkamā-
jayat | yasmīnnādityaḥ | yad-vāruṇa-praghāsair-yajātē | ētamēva lōkam
jāyati | yasmīnnādityaḥ | ādityasyaiva-sāyūjya-mupaīti |
yadādityō varuṇagṃ rājānam varuṇa praghāsairayājata |
tad-vāruṇa praghāsānām varuṇa praghāsatvam ||
atha sōmō rājā chandāgṃsi sākamēdhairāyajata | 62 (10)

T.B. 1.4.10.7

sa ētam lōkamājayat | yasmigḡ ścandramā vibhātī | yath sākamēdhair-
yajātē |
ētamēva lōkam jāyati |
yasmigḡ ścandramā vibhātī |
candramāsa ēva sāyūjya-mupaīti |
sōmō vai candramāḥ |
ēṣa ha tvai sākṣāth sōmām bhakṣayati |
ya ēvaṃ vidvānth sākamēdhair-yajātē |
yath sōmāśca rājā chandāgṃsi ca samaidhanta | 63 (10)

T.B. 1.4.10.8

tath sākamēdhānāgṃ sākamēdhatvam ||
athartavāḥ pitarāḥ prajāpātiṃ pitarām pitryajñē-nāyajanta | ta ētam lōka-
mājayann | yasmīnnrtavāḥ | yat pitryajñēna yajātē |
ētamēva lōkam jāyati | yasmīnnrtavāḥ | rtūnāmēva sāyūjya-mupaīti |

yad-ṛtavāḥ pītarāḥ prajāpātim pītarāḥ
pitṛyajñēnāyajanta | tat pitṛyajñasyā pitṛyajñatvam || 64 (10)

T.B. 1.4.10.9

athauśadhaya imam dēvaḥ tryāmbakai-rayajanta prathēmaḥitī | tatō vai
tā aprathanta |
ya ēvaḥ vidvāgg stryāmbakair-yajātē |
prathātē prajāyā paśubhiḥ ||
athā vāyuh paramēṣṭhinagḥ śunāsīriyēṇāyajata | sa ētam lōkamājayat |
yasmin-vāyuh | yacchūnāsīriyēṇa yajātē |
ētamēva lōkaḥ jāyati | yasmin-vāyuh | 65 (10)

T.B. 1.4.10.10

vāyōrēva sāyūjya-mupaiti ||
brahṁavādinō vadanti |
pra cāturmāsyajāī-mīyatā(3) na pramīyatā(3) iti |
jīvanvā ēṣa ṛtūnapyēti |
yadi vasantā pramīyatē |
vasantō bhāvati | yadi grīṣmē grīṣmaḥ |
yadi varṣāsū varṣāḥ |
yadi śaradi śarat |
yadi hēman. hēmantah ( ) |
ṛturbhūtvā samvathsaramapyēti |
samvathsarah prajāpātiḥ |
prajāpātīrvā vaiṣaḥ || 66 (13)
(parivathsaramāpnōti - śunāsīriyēṇa yajātē - Śjayanth - sahasrayājināmāp-
nōti - vaiśvadēvatvagḥ - śakamēdhairāyajata - samaidhanta - pitṛyajñatvam
- jāyati yasmin vāyur - hēmantha strīṇi ca) (A10)

prapAtaka kOrvai with starting words of 1 to 10 anuvAkams :-

(ubhayē - yuvagḥ surāma - mudāsthān - ni vai - yasyā prātassavāna -
ēkaikō - Śsuryam - pavāmānaḥ - prajā vai satramāsa - tāgnirvāva sam-
vathsarō daśa)

kOrvai with starting words of 1, 11, 21 series of dasinis :-

(ubhayē vā - udāsthāth - sarvābhir - maddhyatō - Stra vāva - brāhmaṇēṣva
- thā grhamēdhinagḥ ṣatth ṣaṣṭiḥ)

first and last word of 4th prapAtakam :-

(ubhayē - vāvaiṣaḥ)

॥ hariḥ oṃ ॥

॥ kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya brāhmaṇē prathamāṣṭakē caturthaḥ prapāṭhakaḥ
samāptaḥ ॥
